

Aprobat
prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale
nr. 1513 din 03 aprilie 2018

Raport

de activitate a Centrului de Instruire Continuă
în Domeniul Electoral pe lângă Comisia
Electorală Centrală pentru anul 2017

Chișinău, 2018

Cuprins

SUMAR EXECUTIV	2
SCOP 1: Planificarea și managementul intern.....	3
Obiectiv A: Realizarea managementului financiar.....	3
Obiectiv B: Întocmirea rapoartelor și planurilor de activitate ale CICDE	10
SCOP 2: Servicii de instruire, diverse și inovative, în domeniul democrației participative organizate la nivel național și internațional	11
Obiectiv A: Îmbunătățirea și consolidarea curriculei existente de instruire pentru toate grupurile țintă	11
Obiectiv B: Extinderea portofoliului de instruire cu programe noi de instruire destinate grupurilor specifice din societate	12
Obiectiv C: Implementarea unui program de instruire complex care să cuprindă funcționarii electorali și alte grupuri țintă	12
Obiectiv D: Pregătirea și elaborarea unui portofoliu de produse de instruire cu informație necesară care să fie oferită la nivel național și internațional	22
Obiectiv E: Promovarea și perfecționarea platformei e-learning și sporirea gradului de utilizare a acesteia	23
Obiectiv F: Fortificarea impactului instruirii asupra funcționarilor electorali și altor părți interesate prin îmbunătățirea Codului electoral și unor reglementări în domeniu	24
SCOP 3: Transformarea într-un centru de cercetare de referință la nivel național și internațional	25
Obiectiv A: Îmbunătățirea bazei de cercetare, elaborării de politici în bază de dovezi, cât și a proceselor de evaluare în cadrul CICDE.....	25
Obiectiv B: Stabilirea parteneriatelor de durată cu instituții naționale și internaționale.....	27
SCOP 4: Dezvoltarea CICDE în calitate de brand recunoscut și sporirea informării publicului cu privire la democrația participativă	28
Obiectiv A: Sporirea gradului de informare a funcționarilor electorali și altor grupuri implicate în procesul electoral	28
Obiectiv B: Dezvoltarea și menținerea relațiilor cu funcționarii electorali, funcționarii administrației publice locale, formatorii și partenerii	38
Obiectiv C: Fortificarea funcției de comunicare a CICDE și îmbunătățirea identității brandului	39
SCOP 5: Atragerea și menținerea unei echipe profesioniste.....	40
Obiectiv A: Consolidarea capacității instituționale a CICDE	40
Obiectiv B: Formarea unei rețele stabile de formatori calificați	40
Obiectiv C: Îmbunătățirea stabilității financiare prin colectarea de fonduri și autofinanțare	41
Obiectiv D: Consolidarea poziției CICDE la nivel național, regional și internațional	41

SUMAR EXECUTIV

Pentru anul 2017, Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral și-a propus să își dezvolte și alte direcții strategice în afară de oferirea serviciilor de instruire a funcționarilor electorali și altor subiecți interesați. Faptul că în această perioadă nu au fost organizate scrutine naționale a permis instituției să implementeze cu succes proiecte menite să atingă scopurile propuse.

CICDE a desfășurat și anterior activități de informare și educație civică, însă organizarea unei campanii complexe, care să vizeze mai multe grupuri țintă și să cuprindă o diversitate de activități a fost o primă experiență pentru instituție. Considerăm că CICDE a înregistrat succese pe acest plan, deoarece activitățile desfășurate în cadrul campaniei „Particip! Învăță! Decid” au purtat un caracter inovativ, prin care ne-am propus să educăm un cetățean informat, activ și conștient.

Dezvoltarea CICDE în calitate de centru de cercetare este inclusă de mult timp pe agenda instituției, însă abia în 2017 au fost create toate premisele pentru a da startul acestei activități. Consolidarea capacităților de cercetare a echipei CICDE și crearea unei biblioteci virtuale constituie primii pași în atingerea scopului propus. La aceasta a contribuit și primul policy brief marca CICDE, elaborat și prezentat în 2017.

Fiind conștienți de instruirea continuă a subiecților electorali, în contextul modificării sistemului electoral, CICDE a dezvoltat noi programe pentru grupurile țintă identificate, care au beneficiat de instruire în vederea informării și formării abilităților de apreciere obiectivă a schimbării de vector electoral.

Eforturile CICDE în anul 2017 au fost direcționate spre diversificarea metodelor de livrare a instruirii, prin dezvoltarea și promovarea cursurilor de instruire la distanță, dar și a combinării acestora cu instruirea față în față. Rezultatele au fost pe măsura așteptărilor, beneficiarii CICDE fiind pregătiți să fie instruiți prin aceste metode, motiv pentru care în 2018 vom încerca să extindem acest tip de instruire și la alte grupuri de beneficiari.

Rezultatele activității CICDE arată în felul următor: 7714 beneficiari, dintre care: funcționari electorali care au activat în cadrul organelor electorale la alegerile locale noi și la referendumul local din 19 noiembrie 2017 – 1088 de persoane; 3417 beneficiari ai activităților de informare și educație civică și 3209 beneficiari în cadrul seminarelor de instruire tematice (jurnaliști, judecători, reprezentanți ai partidelor politice, organizațiilor societății civile etc.). În cadrul activităților desfășurate, CICDE le-a oferit celor 7714 beneficiari direcți nu doar informații, dar și competențe, atitudini, astfel contribuind la desfășurarea unui proces electoral incluziv, în care nu este loc de niciun fel de discriminare, iar femeile și bărbații sunt tratați în condiții egale.

În anul de referință, CICDE de asemenea și-a consolidat echipa, investind în personalul de bază nou angajat prin dezvoltare profesională continuă, în echipa existentă de formatori – organizarea instruirilor specializate, precum și în echipa de voluntari – diversificarea activităților în care este încadrată.

Succesele înregistrate de instituție se datorează colaborării constante cu partenerii de dezvoltare, grație cărora multe dintre ideile inovative menționate au putut fi materializate, iar parteneriatul cu alte instituții de profil din RM (Comisia Electorală Centrală, Parlamentul RM) a permis desfășurarea unor activități menite să contribuie la organizarea unor alegeri corecte și transparente.

SCOP 1: Planificarea și managementul intern

Prezentul raport a fost redactat în baza planului de activitate aprobat pentru anul 2017, fiind luate în considerare scopurile, obiectivele și activitățile stabilite în planul strategic al instituției pentru perioada 2016–2019. Cu toate că scopul privind planificarea și managementul intern nu se regăsește în planul strategic, acesta a fost inclus în planul de activitate în vederea planificării activităților, dar și raportarea persoanelor responsabile de acest compartiment.

Obiectiv A: Realizarea managementului financiar

1. Realizarea procesului de raportare financiară, asigurând organizarea evidenței contabile, întocmirea rapoartelor financiare și prezentarea acestora organelor de resort (CEC, Ministerul Finanțelor, Inspectoratul Fiscal, CTAS, CNAS, Biroul Național de Statistică)

Procesul de raportare financiară a fost realizat de către contabilul-șef al instituției în conformitate cu procedurile și termenele prescrise de legislația în vigoare.

2. Elaborarea devizului de venituri și cheltuieli al CICDE, pentru anul 2018, conform normativelor și cerințelor actelor legislative în vigoare

Pe parcursul anului 2017 au fost elaborate devizele de cheltuieli pentru activitatea CICDE în vederea desfășurării referendumului local din 19 noiembrie 2017, pentru activitatea curentă a instituției în anul 2018, cât și scopul organizării și desfășurării alegerilor parlamentare din 2018. De asemenea, au fost elaborate devize de cheltuieli pentru proiectele finanțate din surse externe implementate pe parcursul anului 2017.

3. Monitorizarea executării bugetului CICDE

Bugetul Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral pentru anul 2017 a constituit 4440044 lei (alocații din bugetul de stat și alocații din surse externe de finanțare). În diagrama nr. 1 sunt reprezentate componentele bugetului CICDE.

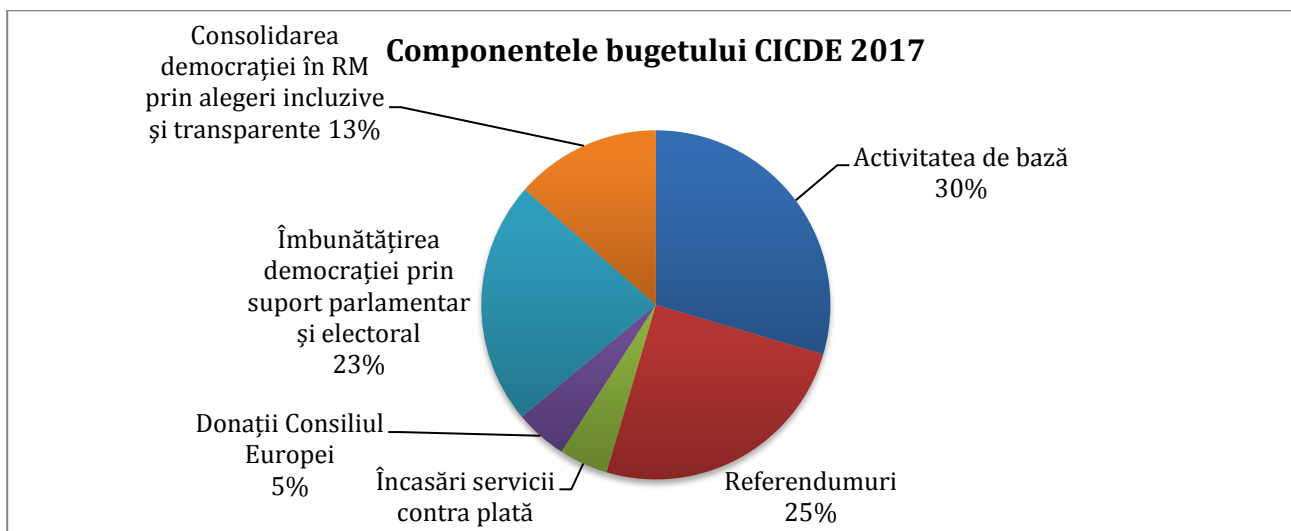

Diagrama nr. 1. Componentele bugetului CICDE pentru anul 2017

În structura bugetului CICDE este inclusă suma de 1001500 lei în cadrul proiectului „Îmbunătățirea democrației în Moldova prin suport parlamentar și electoral”, finanțat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Proiectul menționat s-a încheiat la 31.12.2016 și în anul 2017 finanțatorul a demarat un nou proiect, înregistrat de CICDE ulterior – „Consolidarea democrației în RM prin alegeri incluzive și transparente”. Fiind inclusă în planul de rectificare a bugetului, suma de 1001500 lei a fost aprobată, însă surse financiare pentru acest proiect nu au parvenit din motivele expuse mai sus, respectiv nici nu s-au realizat cheltuieli.

Cheltuieli pentru activitatea 00408 „Activitatea de bază”

Structura cheltuielilor aprobate și executate pentru activitatea curentă a Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral, conform clasificăției bugetare, este prezentată în următorul tabel:

Cheltuielile conform clasificăției bugetare	Cheltuieli aprobate, precizate 2017	Cheltuieli executate 2017	Surse neutilizate și % executării
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	405900,00	360737,19	49249,91
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	88100,00	85937,65	
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajatori pe teritoriul țării	17200,00	15275,25	
Total cheltuieli de personal	511200,00	461950,09	90,36 %
Servicii informaționale	148260,00	122771,74	103482,15
Servicii de telecomunicații	24680,00	22050,00	
Servicii de locațiune	40000,00	28840,00	
Servicii de transport	61500,00	42511,13	
Servicii de reparații curente	30100,00	27670,00	

Formarea profesională	5100,00	1400,00	
Deplasări de serviciu peste hotare	7300,00	6720,90	
Servicii de protocol	10200,00	10166,00	
Servicii de pază	1200,00	1200,00	
Servicii bancare	4000,00	4000,00	
Servicii neatribuite altor alineate	39733,92	12707,50	
Alte cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice	228592,50	217147,60	
Total cheltuieli pentru servicii	600666,42	497184,27	82,77 %
Procurarea uneltelor și sculelor, inventarului gospodăresc și de producere	668,00		5863,67
Procurarea activelor nemateriale	95000,00	89136,33	
Total mijloace fixe	95668,00	89136,33	93,17 %
Procurarea combustibilului, carburanților și lubrifianților	10800,00	10800,00	
Procurarea pieselor de schimb	2900,00	2864,98	
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	24700,00	24631,88	13555,87
Procurarea materialelor de construcție	1000,00	974,00	
Procurarea altor materiale	66327,58	52900,85	
Total bunuri și stocuri de materiale circulante	105727,58	92171,71	87,18 %
TOTAL	1313242,53	1140442,40	86,84 %

Din totalul cheltuielilor curente destinate întreținerii Centrului de Instruire în Domeniul Electoral, 40,5 % constituie cheltuielile pentru retribuirea muncii personalului, achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator. Astfel, suma de 360737,19 lei a fost destinată retribuirii muncii, suma de 85937,65 lei – achitării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, și suma de 15275,25 lei – achitării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. Executarea la acest capitol este în proporție de 90,36 %.

Cuquantumul cheltuielilor pentru servicii este de 497184,27 lei, ceea ce constituie 43,6 % din totalul cheltuielilor executate la capitolul „Cheltuieli curente”. La această categorie, cheltuielile pentru serviciile informaționale au constituit 122771,74 lei, ceea ce include plățile pentru servicii de telefonie și internet, servicii de deservire tehnică și mentenanță a tehnicii de calcul, servicii de certificare a cheilor publice pentru semnătura electronică, servicii de menținere a modulului „Darea de seamă”, instalarea, administrarea, configurarea nomenclatoarelor și menținerea SI 1C. La categoria „Servicii de transport” în sumă de 42511,13 lei sunt reflectate costurile serviciilor destinate transportării tur-retur a formatorilor și a materialelor în vederea desfășurării seminarelor de instruire, cheltuielile aferente asigurării și testării auto, precum și taxa pentru folosirea drumurilor pentru automobilul deținut de CICDE. La linia bugetară „Servicii de reparații curente”, suma de 27670,00 lei include costurile pentru servicii de reparații auto și ale imprimantelor din oficiul CICDE. Pentru formarea profesională în 2017 au fost achitate mijloace bănești în valoare de 1400,00 lei, iar pentru servicii de protocol – 10166,00 lei. Pentru deplasări de serviciu peste hotare, suma de 6720,90 lei include: 1895,90 lei – achitarea diurnei, și 4825 lei – procurarea biletelor avia. La secțiunea „Servicii de pază”

sunt reflectate plățile pentru supravegherea sistemului antiincendiar în valoare de 1200 lei. Suma de 4000,00 lei a fost destinată serviciilor bancare.

Suma de 12707,50 lei (servicii neatribuite altor alineate) reflectă cheltuielile pentru servicii de profilaxie și regenerare a imprimantelor.

La rubrica „Alte cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice”, suma de 217147,60 lei include costul serviciilor de curățenie, de traducere (RO-ENG/ENG-RO, RO-RU/RU-RO), de instruire și de coordonare în cadrul seminarelor de instruire, precum și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator aferente acestor contracte.

Pe parcursul anului 2017 au fost achiziționate mijloace fixe sub formă de active nemateriale (licențe pentru sistemul de operare Windows și Microsoft Office 365) în sumă totală de 89136,33 lei.

Pentru procurarea stocurilor de materiale circulante, pe parcursul anului au fost cheltuite mijloace bănești în sumă de 92171,71 lei. În această categorie se reflectă cheltuieli pentru procurarea pieselor de schimb în sumă de 2864,98 lei și combustibil în sumă de 10800 lei. Mijloace bănești transferate pentru achiziționarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou în anul 2017 în mărime de 24631,88 lei, fiind destinate pentru achiziționarea cartușelor pentru imprimante, detergenților și diverselor rechizite de birou. Pentru materiale de construcție au fost cheltuiți 974 lei, iar suma de 52900,85 lei a fost destinată procurării produselor tipografice (broșuri, foi printate) și a apei potabile.

Cheltuieli pentru activitatea 00064 „Referendumuri”

Structura cheltuielilor aprobate și executate pentru organizarea și desfășurarea referendumului local privind revocarea primarului general al municipiului Chișinău din 19 noiembrie 2017, conform clasificății bugetare, se prezintă în următorul tabel:

Cheltuielile conform clasificății bugetare	Cheltuieli aprobate și preconizate 2017	Cheltuieli executate 2017	% executării	Surse neutilizate
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	57270,00	41800,57	73 %	
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	13170,00	9614,13	73 %	
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajatori pe teritoriul țării	2580,00	1881,03	73 %	
Total cheltuieli de personal	73020,00	53295,73	73 %	
Servicii informaționale	600000,00	295747,81	49,3 %	
Servicii neatribuite altor alineate	64100,00	64068,04	100 %	
Alte cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice	299100,00	0,00	0 %	
Total cheltuieli pentru servicii	963200,00	395815,85	41 %	603384,15

Procurarea altor materiale	73700,00	4290,00	6 %	
Total stocuri de materiale circulante	73700,00	4290,00	6 %	409138,63
TOTAL	1109920,00	453401,58	40,8 %	1032247,05

Din totalul cheltuielilor de personal, 41800,57 lei au fost destinați achitării orelor lucrate peste durata normală a timpului de muncă și remunerării muncii în zilele de repaus săptămânal. Contribuțiile achitate de angajator aferente acestor plăți constituie suma de 11495,16 lei.

Din totalul cheltuielilor pentru servicii, cea mai mare pondere o constituie serviciile informaționale în sumă de 295747,81 lei (servicii de organizare a campaniei de informare – linia telefonică de informare a alegătorilor). Suma reflectată la capitolul „Servicii neatribuite altor alineate”, în mărime de 64068,04 lei, reflectă plăți pentru servicii de instruire și coordonare în cadrul seminarelor de instruire, ceea ce include și plata pentru contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator.

Suma de 4290 lei reflectată la poziția „Procurarea altor materiale” include costul produselor tipografice destinate organizării seminarelor de instruire.

Cheltuieli din „Încasări de la prestarea serviciilor cu plată” (142310)

Structura cheltuielilor aprobate și executate din sursele financiare obținute în urma prestării serviciilor cu plată, conform clasificăției bugetare, se prezintă în următorul tabel:

Cheltuieli conform clasificăției bugetare	Cheltuieli aprobate și preconizate 2017	Cheltuieli executate 2017	% executării	Surse neutilizate
Servicii neatribuite altor alineate	104000,00	104000,00	100 %	
Alte cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice				
Total cheltuieli pentru servicii	104000,00	104000,00	100 %	0,00
Procurarea mașinilor și utilajelor	96100,00	95340,00	99 %	
Total stocuri de materiale circulante	96100,00	95340,00	99 %	760,00
TOTAL	200100,00	199340,00	99,6 %	760,00

Cheltuieli din resurse financiare provenite de la Consiliul Europei (144124)

Structura cheltuielilor aprobate și executate din sursele financiare obținute de la Consiliul Europei în vederea consolidării capacităților de cercetare ale CICDE, conform clasificăției bugetare, se prezintă în următorul tabel:

Cheltuieli conform clasificației bugetare	Cheltuieli aprobate, precizate 2017	Cheltuieli executate 2017	Surse neutilizate și % executării
Servicii informaționale	59300,00	59300,00	0,00
Servicii neatribuite altor alineate	35765,55	35765,55	
Alte cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice	47407,50	47407,50	
Total cheltuieli pentru servicii	142473,05	142473,05	100 %
Procurarea uneltelor și sculelor, inventarului gospodăresc și de producere	1332,00	1332,00	0,00
Total mijloace fixe	1332,00	1332,00	100 %
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	61281,04	61281,04	0,00
Procurarea altor materiale	10175,91	10175,91	
Total bunuri și stocuri de materiale circulante	71456,95	71456,95	100 %
TOTAL	215262,00	215262,00	100 %

Cheltuielile în cadrul proiectului „Consolidarea democrației în RM prin alegeri incluzive și transparente” (activitatea 70203)

Structura cheltuielilor aprobate și executate în vederea implementării activităților în cadrul proiectului menționat, conform clasificației bugetare, se prezintă în următorul tabel:

Cheltuieli conform clasificației bugetare	Cheltuieli aprobate, precizate 2017	Cheltuieli executate 2017	Surse neutilizate și % executării
Servicii de locațiune	20590,00	20585,50	9819,73
Servicii de transport	15380,00	15372,00	
Servicii bancare	1100,00	564,65	
Servicii neatribuite altor alineate	244530,00	244064,66	
Alte cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice	211970,00	203163,46	
Total cheltuieli pentru servicii	493570,00	483750,27	98 %
Procurarea uneltelor și sculelor, inventarului gospodăresc și de producere	10690,00	10690,00	
Total mijloace fixe	10690,00	10690,00	100 %
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	16840,00	16839,80	9,70

Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	62190,00	62183,00	
Procurarea altor materiale	16710,00	16707,50	
Total bunuri și stocuri de materiale circulante	95740,00	95730,30	100 %
TOTAL	600000,00	590170,57	98 %

4. Pregătirea documentației necesare pentru desfășurarea procedurilor legale de achiziții publice pentru bunuri și servicii

Achizițiile publice de bunuri și servicii din resursele financiare ale CICDE au fost realizate în conformitate cu planul de achiziții aprobat de directorul CICDE în data de 02 ianuarie 2017 și modificat ulterior pe 19 septembrie 2017, odată cu parvenirea resurselor financiare suplimentare în bugetul instituției. Majoritatea achizițiilor publice realizate au fost de valoare mică, în baza prevederilor Regulamentului cu privire la achizițiile publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 665 din 27.05.2017. A fost realizată o procedură de achiziții publice prin metoda cererii ofertelor de prețuri, precum și o procedura de achiziții publice în temeiul art. 4, lit. r, din Legea nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice (excepție de la aplicarea prevederilor legii menționate).

5. Asigurarea încheierii și înregistrării contractelor de achiziții publice

Pe parcursul anului 2017 au fost încheiate 152 de contracte privind achiziționarea bunurilor și serviciilor atât cu persoane juridice, cât și cu persoane fizice. Contractele încheiate au fost înregistrate la Trezoreria de Stat în termenul prevăzut de lege.

6. Întocmirea proceselor-verbale ale ședințelor grupului de lucru pentru achiziții publice și a dărilor de seamă cu privire la desfășurarea procesului de achiziție

Pentru procedura de achiziții publice prin metoda cererii ofertelor de prețuri au fost redactate procesele-verbale ale ședințelor grupului de lucru, precum și darea de seamă privind desfășurarea procedurii, care a fost transmisă Agenției Achiziții Publice. În cazul procedurii de achiziții publice, exceptată de la prevederile legii privind achizițiile publice, au fost întocmite procesele verbale ale ședințelor grupului de lucru (procesul-verbal privind deschiderea ofertelor și procesul-verbal privind evaluarea ofertelor).

7. Întocmirea și păstrarea dosarului achiziției publice în conformitate cu Regulamentul cu privire la întocmirea și păstrarea dosarului achiziției publice

Pentru cele două proceduri descrise mai sus a fost întocmit dosarul achiziției publice, care conține toate documentele utilizate de CICDE pe parcursul desfășurării procedurilor de achiziție publică.

Obiectiv B: Întocmirea rapoartelor și planurilor de activitate ale CICDE

1. Elaborarea și aprobarea planului anual de acțiuni al CICDE pentru anul 2017 în conformitate cu planul strategic al CICDE pentru perioada 2016–2019

Planul anual de acțiuni al CICDE a fost elaborat în conformitate cu planul strategic al instituției pentru perioada 2016–2019 și ulterior aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 803 din 28.03.2017.

2. Elaborarea raportului anual cu privire la activitatea CICDE pentru anul 2017 în conformitate cu planul strategic al CICDE pentru perioada 2016–2019

Raportul privind activitățile realizate în baza planului de acțiuni pentru anul 2017 urmează să fie transmis spre aprobare Comisiei Electorale Centrale.

SCOP 2: Servicii de instruire, diverse și inovative, în domeniul democrației participative organizate la nivel național și internațional

Obiectiv A: Îmbunătățirea și consolidarea curriculei existente de instruire pentru toate grupurile țintă

1. Realizarea unei analize multilaterale a datelor colectate ce țin de grupurile țintă pentru a evalua modulele de instruire elaborate de CICDE

În anul 2016, CICDE a desfășurat o activitate amplă de instruire a grupurilor țintă, atât în perioada electorală, cât și în afara ei. Peste 600 de seminare au fost organizate pentru diferiți beneficiari: funcționari electorali, observatori, registratori RSA, colectori de semnături, judecători, elevi și studenți etc., în cadrul cărora formatorii CICDE le-au adus la cunoștință prevederile generale ce țin de organizarea și desfășurarea alegerilor, dar și informații referitor la atribuțiile specifice fiecărui grup țintă. Luând în considerare specificul activității fiecărui grup vizat, CICDE a elaborat module de instruire individuale (cca 18 module), pornind de la scopul, obiectivele instruirii și utilizând cele mai potrivite metode și tehnici de instruire.

În vederea îmbunătățirii acestor module de instruire, CICDE și-a stabilit în calitate de obiectiv evaluarea acestora în baza informației deținute. Astfel, a fost realizată o analiză a datelor colectate – chestionarele de evaluare completate de către participanții la instruire, informația conținută în rapoartele coordonatorilor de seminare, interviuri realizate/chestionare completate post instruire etc. Informația colectată viza partea de conținut, metodologia instruirii, precum și aspectele logistice – organizarea și desfășurarea seminarelor. Obiectivul trasat viza anume partea de conținut, pentru a identifica măsura în care informația transmisă este suficientă pentru participanți în vederea exercitării atribuțiilor, dar și modalitățile de prezentare a acestei informații, CICDE utilizând tehnici de instruire pentru adulți, care sunt adaptate în funcție de grupul țintă.

Analiza efectuată a evidențiat faptul că seminarele desfășurate au coincis cu așteptările beneficiarilor pe partea de conținut. Totuși au fost formulate sugestii referitor la modalitatea de prezentare, și anume: utilizarea mai frecventă a exercițiilor practice, a filmulețelor, precum și a prezentărilor PowerPoint interactive. Informația colectată de la formatori a permis evaluarea sesiunilor de instruire din cadrul fiecărui modul sub aspectul metodei utilizate: cât de receptivi au fost participanții la realizarea fiecărei sarcini și ce poate fi îmbunătățit.

2. Îmbunătățirea curriculei curente de instruire și a materialelor existente în conformitate cu rezultatele analizei, fiind pus accentul pe modulele de instruire incomplete.

Rezultatele analizei efectuate au permis realizarea următoarelor acțiuni: toate modulele din curricula CICDE utilizate în vederea instruirii grupurilor țintă în anul 2017 au fost îmbunătățite în baza sugestiilor colectate, au fost modificate sesiunile de instruire, fiind introduse noi exerciții practice, iar prezentările PowerPoint au fost adaptate necesităților participanților la instruire. Sesiunile modificate/noi introduse au fost testate în cadrul seminarelor de formare a formatorilor organizate înainte de desfășurarea fiecărui ciclu de seminare, în cadrul cărora formatorii s-au expus referitor la ajustările efectuate.

Obiectiv B: Extinderea portofoliului de instruire cu programe noi de instruire destinate grupurilor specifice din societate

1. Identificarea de noi grupuri țintă care să se regăsească în noua curriculă de instruire

Prin adoptarea Legii nr. 154 din 20 iulie 2017 s-a trecut de la sistemul proporțional la sistemul mixt de alegere a deputaților. Menționăm însă că dezbaterile intense în societate referitor la modificarea sistemului electoral au început odată cu înregistrarea în Parlamentul Republicii Moldova, la 14 martie 2017, a proiectului de lege nr. 60 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (prin acest proiect se propunea inițial trecerea la sistemul electoral majoritar prin vot uninominal). Această conjunctură a evidențiat necesitatea informării publicului în general și a unor grupuri țintă în particular despre sistemele electorale, or, fără cunoștințe referitor la particularitățile fiecărui sistem electoral este dificil de exprimat o părere obiectivă cu privire la sistemele electorale propuse. Astfel, CICDE a identificat două grupuri țintă care necesită a fi instruite în acest context: persoanele delegate de partidele politice (primul grup), reprezentanții societății civile și a mass-mediei (al doilea grup). De ce anume aceste grupuri? Modificarea sistemului electoral este o decizie politică, iar partidele politice, indiferent de statutul lor: parlamentare/extraparlamentare, promovează o anumită poziție zizavi de acest fenomen, motiv pentru care informarea reprezentanților partidelor politice cu privire la particularitățile sistemelor electorale este absolut necesară. Reprezentanții mass-mediei și ai societății civile sunt formatori de opinie pentru membrii societății, iar infomarea acestora indirect contribuie la instruirea publicului larg.

2. Elaborarea noilor programe de instruire care să conțină obiective de instruire în conformitate cu problemele și necesitățile identificate

Pentru grupurile țintă enumerate mai sus au fost elaborate două programe de instruire noi. Primul program de instruire cu titlul „Introducere în sisteme electorale comparate” este structurat în așa mod încât să fie informativ, dar totodată să încurajeze gândirea critică a participanților (delegații partidelor politice). Astfel, modul de instruire are drept obiective: cunoașterea familiilor de sisteme electorale existente; înțelegerea specificului sistemului electoral majoritar/pluralitar, sistemului proporțional reprezentativ și sistemului mixt; formarea abilității de a formula argumente pro și contra unui anumit sistem electoral.

Al doilea modul de instruire este destinat atât reprezentanților partidelor politice, cât și reprezentanților mass-mediei și societății civile. „Sisteme electorale și dimensiunea de gen” a fost conceput pentru a fi livrat beneficiarilor la workshop-urile de tip BRIDGE, în cadrul cărora aceștia sunt familiarizați cu cele nouă tipuri de sisteme electorale, dar și cu măsurile care sunt întreprinse în vederea ameliorării efectului negativ pe care îl au anumite sisteme la reprezentarea egală a femeilor și bărbaților în organele electiv.

Obiectiv C: Implementarea unui program de instruire complex care să cuprindă funcționarii electorali și alte grupuri țintă

1. Elaborarea planului anual de instruire a grupurilor țintă identificate, acoperirea preconizată, programe de instruire și planificarea în timp

Planul anual de instruire al CICDE a fost aprobat de directoarea CICDE în data de 28 martie 2017, odată cu aprobarea planului de activitate al instituției pentru anul 2017 (Hotărârea CEC nr. 803 din 28.03.2017). Acest document de planificare a fost redactat fiind luate în considerare

necesitățile de instruire a grupurilor țintă identificate, cu indicarea aproximativă a perioadei de desfășurare a seminarelor de instruire la tematicile propuse.

2. Livrarea noilor programe de instruire grupurilor țintă noi

2.1. Instruirea la subiectul „Introducere în sisteme electorale comparate”

Conform art. 26¹ din Codul electoral, Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral desfășoară, la solicitare, instruirea partidelor politice pe subiecte ce vizează domeniul electoral. Seminarele cu tematica „Introducere în sisteme electorale comparate” au fost desfășurate la solicitarea Partidului Democrat din Moldova, beneficiari fiind membrii partidului sau orice altă persoană interesată delegată de PDM.

În perioada 11 aprilie – 15 mai 2017 au fost desfășurate 106 seminare de instruire, la care au fost invitate 3150 de persoane. Efectiv la instruire au participat 2443 de persoane din 32 de raioane și 2 municipii, rata de prezență fiind de 76,82 % (vezi diagrama nr. 2).

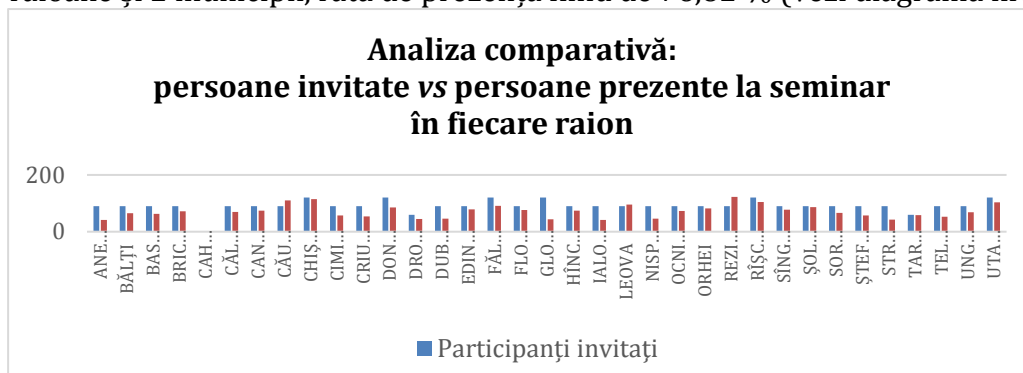

Diagrama nr. 2.
Analiza comparativă:
persoane invitate vs
persoane prezente la
seminar în fiecare
raion

În ceea ce privește reprezentarea gender, la seminare au participat 856 de bărbați și 1587 de femei, procentual – 35 % dintre participanți au fost bărbați și, respectiv, 65 % – femei (vezi diagrama nr. 3).

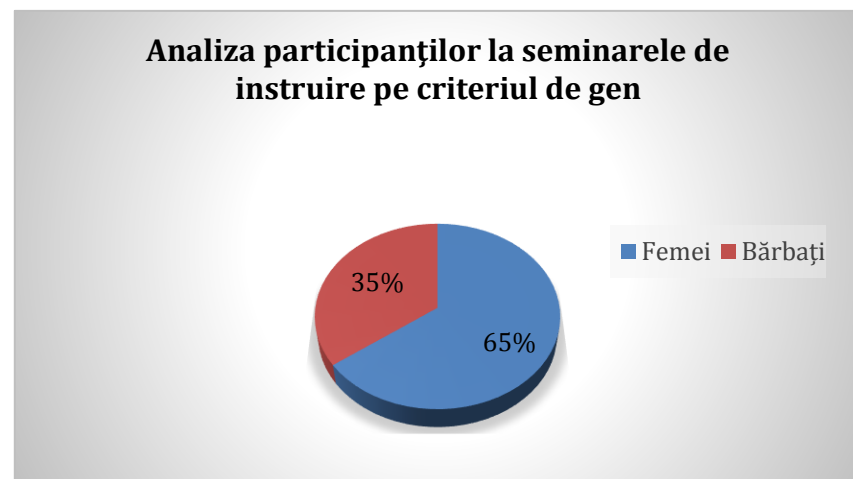

Diagrama nr. 3. Analiza participanților la seminarele de instruire pe criteriul de gen

Participanții la seminare au apreciat metodologia de instruire: transmiterea informației despre principalele tipuri de sisteme electorale prin intermediul exercițiilor practice, nivelul de înțelegere a materiei predate fiind unul înalt.

2.2. Instruirea la subiectul „Sisteme electorale și dimensiunea de gen”

În perioada 30 mai–11 iunie, Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral, cu susținerea Programului „Femeile în Politică”, implementat de Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women) și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare

(PNUD), a organizat patru instruirii de tip BRIDGE pentru reprezentanții partidelor politice, ai societății civile și mass-media. BRIDGE (Building Resources in Democracy, Governance and Elections) este un program de dezvoltare profesională în domeniul electoral destinat tuturor actorilor electorali a cărui curricula se bazează pe metode de învățare a adulților, oferind participanților atât cunoștințe teoretice, cât și abilități practice.

În total în cadrul seminarelor au participat 69 de persoane (24 de bărbați și 45 de femei). Tabelul nr. 1 prezintă statistica pe fiecare seminar, iar diagrama nr. 4 – analiza gender a participanților.

Perioada desfășurării seminarelor	Durata	Grupul țintă	Numărul de participanți	Femei	Bărbați
30 mai–01 iunie 2017	3 zile	Reprezentanții partidelor politice ¹	14	8	6
3–4 iunie 2017	2 zile	Reprezentanții societății civile și ai mass-mediei ²	18	10	8
6–8 iunie 2017	3 zile	Reprezentanții partidelor politice ³	20	14	6
10–11 iunie 2017	2 zile	Reprezentanții societății civile și ai mass-mediei ⁴	17	13	4
Total			69	45	24

Tabelul nr. 1. Statistica privind participanții la fiecare seminar

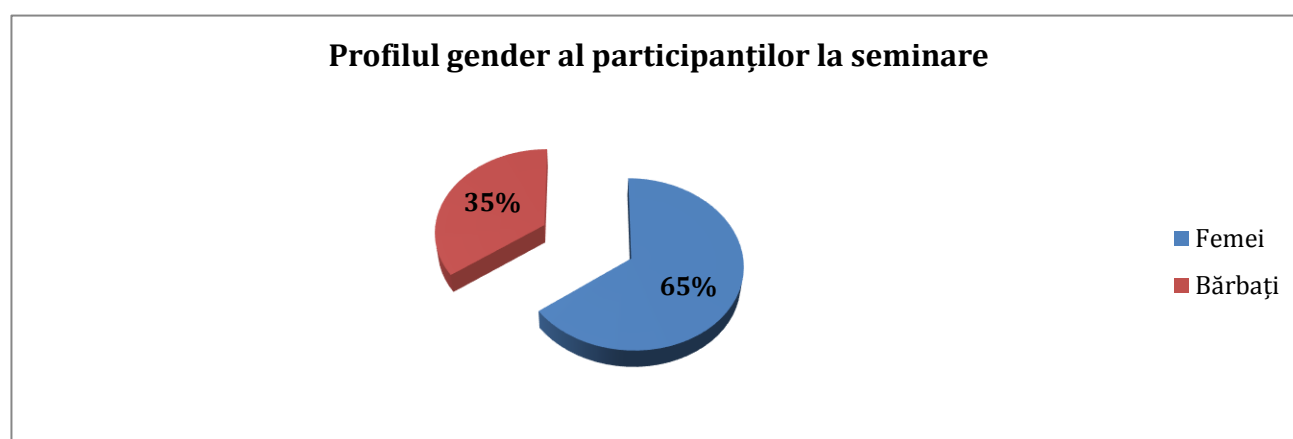

Diagrama nr. 4. Analiza participanților la seminarele de instruire pe criteriul de gen

¹ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1551&l=ro>

² <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1552&l=ro>

³ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1553&l=ro>

⁴ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1557&l=ro>

Participanții au apreciat desfășurarea seminarelor după metodologia BRIDGE, afirmând că instruirea desfășurată a îmbunătățit cunoștințele acestora despre sistemele electorale. Curios este faptul că în debutul seminarelor majoritatea participanților erau sceptici vis-a-vis de existența problemelor privind reprezentarea gender în diferite sisteme, iar în final au conștientizat importanța adoptării măsurilor temporare de sporire a reprezentării de gen, care ar face posibilă participarea politică și electorală egală atât a bărbaților, cât și a femeilor.

3. Organizarea sesiunilor specializate de instruire pentru subiecte aferente procesului electoral (mass media, ONG-uri, partide politice, observatori etc.) și în mod special pentru a pune accentul pe implicarea femeilor în procesul de instruire

3.1. Instruirea funcționarilor electorali în cadrul alegerilor locale noi

În vederea organizării alegerilor locale noi, stabilite pentru data de 14 mai 2017⁵, conform mandatului prevăzut de lege, CICDE a desfășurat seminare de instruire pentru funcționarii electorali din cadrul consiliilor electorale de circumscripție electorală și birourilor electorale ale secțiilor de votare, precum și pentru operatorii SIAS Alegeri din cadrul secțiilor de votare.

Astfel, în perioada 01–02 aprilie 2017, 38 de funcționari electorali din cadrul consiliilor electorale de circumscripție electorală constituite de Comisia Electorală Centrală au beneficiat de instruire în domeniul electoral în cadrul celor șase seminare organizate de CICDE.

⁵ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1543&l=ro>

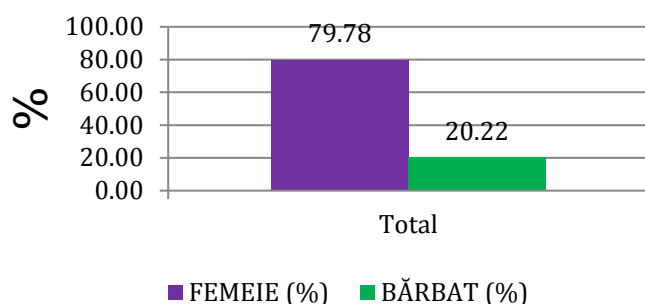
În intervalul 25–27 aprilie au fost desfășurate seminarele de instruire a membrilor birourilor electorale ale secțiilor de votare constituite în conformitate cu prevederile legale. Astfel, în cadrul celor cinci seminare organizate de CICDE au participat 67 de persoane.

La seminare au fost invitați toți funcționarii electorali din organele electorale ierarhic inferioare, precum și operatorii SIAS Alegeri. Per total, la instruirea membrilor CECE s-au prezentat 38 de persoane din 53 invitate (rata de prezență – 71,6 %). 98 de persoane au fost invitate la seminarele de instruire a membrilor BESV și 67 dintre ele au dat curs invitației (rata de prezență – 68,36 %). Operatorii SIAS Alegeri au fost prezenți la seminare în proporție de 60,7 % (vezi tabelul nr. 2).

Nr. d/o	Denumire CECE	Tipul de seminar	Nr. de pers. invitate	Nr. de pers. prezente	dintre care femei	dintre care bărbați	Rata prezenței, %
1	CECES Mereni	Instruire CECE	7	6	6	0	85,7
		Instruire BESV	18	16	13	3	88,8
		Instruire operatori	4	4	0	4	100
2	CECES Hirova	Instruire CECE/BESV	9	7	7	0	77,7
		Instruire operatori	2	2	1	1	100
3	CECEC Pervomaisc	Instruire CECE	7	6	6	0	85,7
		Instruire BESV	14	11	11	0	78,5
		Instruire operatori	4	3	2	1	75,0
4	CECEC Țipala	Instruire CECE	7	2	2	0	28,5
		Instruire BESV	23	14	10	4	60,8
		Instruire operatori	6	3	0	3	50,0
5	CECES Ulmu	Instruire CECE	7	4	3	1	57,1
		Instruire BESV	16	11	11	0	68,75
		Instruire operatori	4	0	0	0	0
6	CECES Racovăț	Instruire CECE/BESV	9	7	5	2	77,7
		Instruire operatori	2	0	0	0	0
7	CECEO Tvardița	Instruire CECE	7	6	5	1	85,7
		Instruire BESV	27	15	12	3	55,5
		Instruire operatori	6	5	3	2	71,4
	TOTAL		179	122	97	25	

Tabelul nr. 2. Informația privind numărul de participanți la seminare din perspectiva gender și rata prezenței

Analiza participanților la seminarele de instruire pe criteriu de gen

În ceea ce privește reprezentarea gender, la seminare au participat 25 de bărbați și 97 de femei, procentual – 20,22 % dintre participanți au fost bărbați și, respectiv, 79,78 % – femei (vezi diagrama nr. 5).

Diagrama nr. 5. Analiza participanților la seminarele de instruire pe criteriul de gen

Pe data de 5 mai 2017, operatorii SIAS Alegeri din secțiile de votare constituite (17 persoane) au fost instruiți la sediul CICDE în vederea exercitării atribuțiilor acestora în ziua votării.

În scopul organizării alegerilor locale noi din data de 19 noiembrie 2017, CICDE a desfășurat, în perioada 10–14 octombrie, zece seminare pentru funcționarii electorali din cadrul consiliilor electorale de circumscripție electorală și nouă seminare pentru membrii birourilor electorale ale secțiilor de votare (25–28 octombrie 2017). Per total, la instruirea membrilor CECE s-au prezentat 61 de persoane din 74 invitate (rata de prezență – 82,43 %). La seminarele de instruire a membrilor BESV au fost invitate 172 de persoane și 110 s-au prezentat (rata de prezență – 63,95 %). La seminare au participat 30 de bărbați și 141 de femei, procentual – 17,54 % – bărbați și 82,46 % – femei (vezi diagrama nr. 6).

Analiza participanților pe criteriul de gen

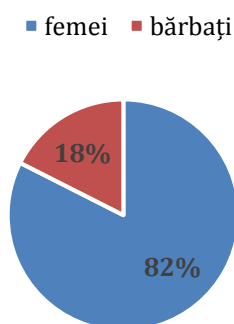

Diagrama nr. 6. Analiza participanților la seminarele de instruire pe criteriul de gen

Mai puțin de jumătate dintre participanți (41,75 %) au studii superioare, 28,24 % au studii medii de specialitate, ceilalți au studii medii și studii secundare profesionale (30,01 %). Informația analizată ne permite să afirmăm că 69,99 % dintre persoanele instruite au absolvit colegiul sau universitatea (vezi diagrama nr. 7).

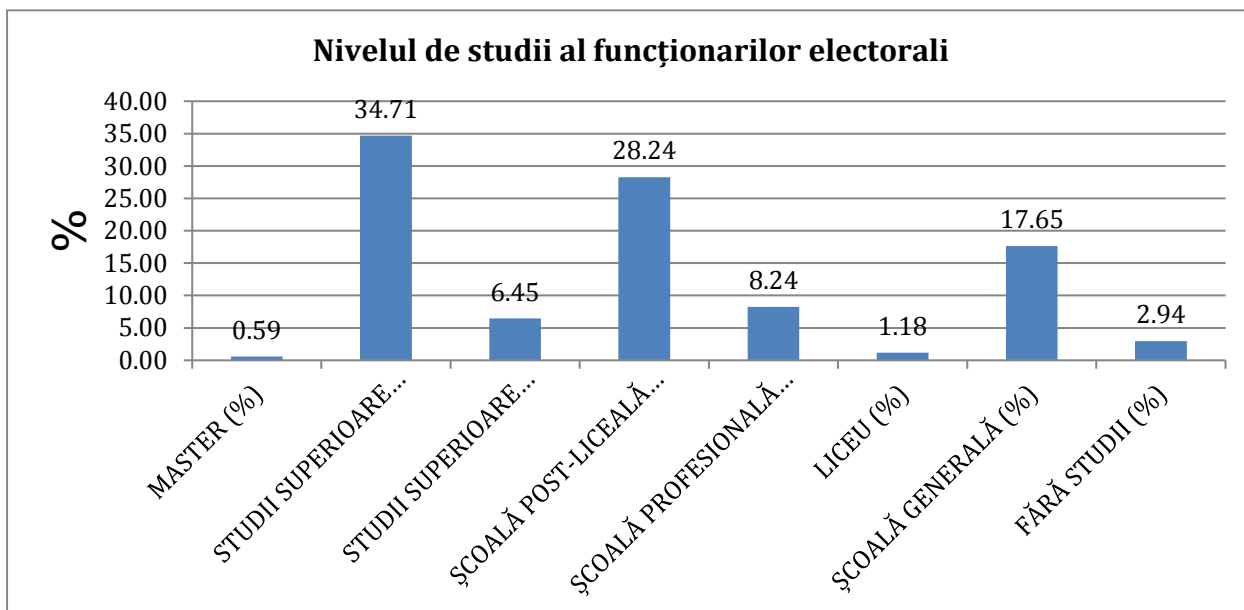
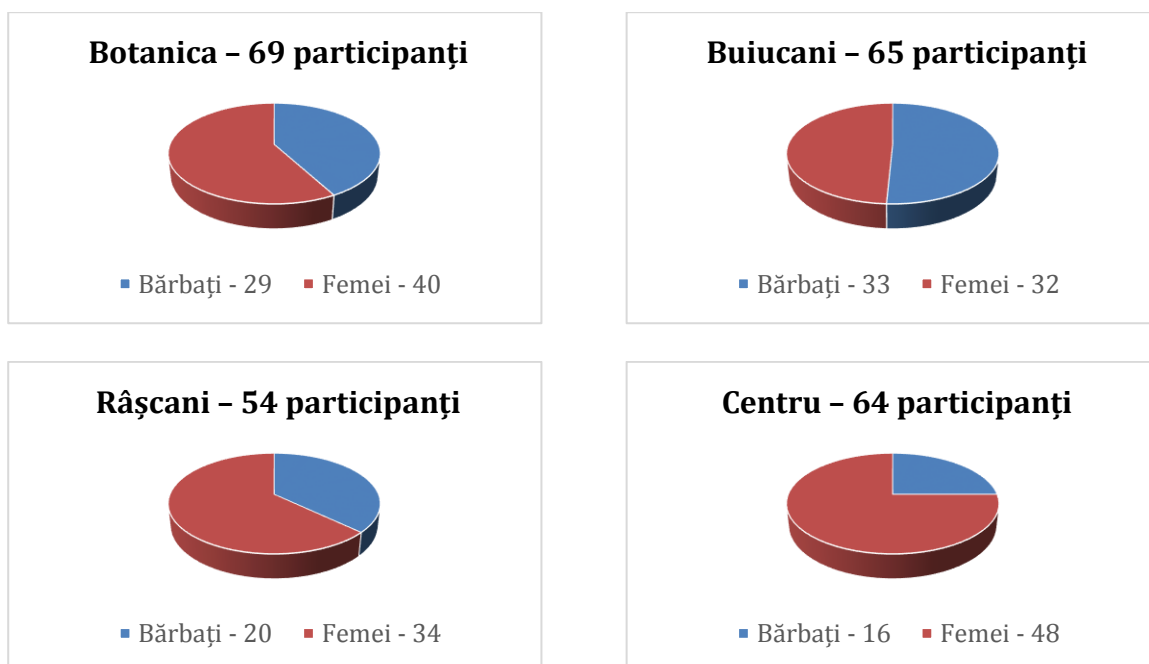

Diagrama nr. 7. Analiza participanților la seminarele de instruire în funcție de studii

3.2. Instruirea colectorilor de semnături

La solicitarea grupului de inițiativă, în vederea organizării referendumului de revocare a primarului general al municipiului Chișinău, Dorin Chirtoacă, în perioada 03–05 mai au fost desfășurate cinci seminare de instruire pentru colectorii de semnături privind procedura legală de colectare a semnăturilor susținătorilor inițiativei de referendum⁶. La seminare au fost invitate 460 de persoane, iar 306 au dat curs invitației. În continuare vedeți segregarea participanților după gen pentru fiecare sector în care a avut loc instruirea (diagrama nr. 8). Din cei 306 de participanți, 121 au fost bărbați și 185 – femei, procentual: 39,5 % vs 60,5 %.

⁶ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1548&l=ro>

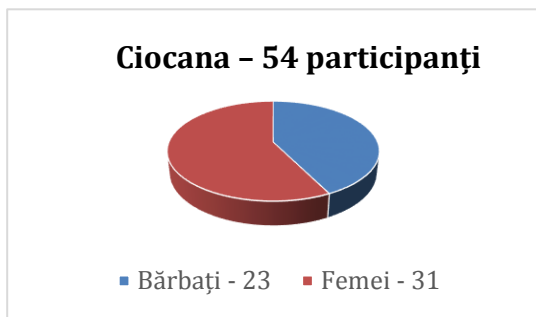

Diagrama nr. 8. Analiza participanților la seminarele de instruire în funcție de gen și locul desfășurării seminarului

Participanților le-au fost explicați pașii de colectare a semnăturilor:

- recepționarea legitimațiilor și a listelor de subscripție de către colectori;
- completarea listelor de subscripție cu datele collectorului și ale unității teritorial-administrative în care sunt colectate semnăturile;
- procesul de legitimare a collectorului;
- comunicarea cu potențialii susținători – prezentarea scopului colectării de semnături și potențialelor rezultate ale acestui proces;
- modalitatea de semnare în liste.

De asemenea, în cadrul instruirii a fost pus accentul pe criteriile de identificare a alegătorilor cu drept de semnătură în listele de subscripție.

La finalul instruirii a fost organizată o sesiune de întrebări și răspunsuri pentru elucidarea tuturor neclarităților apărute.

3.3. Instruirea funcționarilor electorali în cadrul referendumului local privind revocarea primarului general al municipiului Chișinău din data de 19 noiembrie 2017

În vederea organizării și desfășurării referendumului local din 19 noiembrie 2017, Comisia Electorală Centrală a constituit, prin Hotărârea nr. 1173 din 10 octombrie, Consiliul electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1 (CECEM Chișinău), care a avut în componența sa 11 membri. La data de 18 octombrie 2017, CECEM Chișinău a constituit 307 secții de votare, iar cu cel puțin 20 de zile înainte de ziua alegerilor, și 307 birouri electorale ale secțiilor de votare (BESV). Cinci BESV din aceste 307 au asigurat și desfășurarea alegerilor locale noi pentru primarul orașului Sângera din municipiul Chișinău, care s-au desfășurat în aceeași zi cu referendumul local⁷.

Instruirea membrilor CECEM Chișinău a avut loc pe data de 26 octombrie, la care au participat 7 din cei 11 membri, dintre care 4 femei și 3 bărbați.

⁷http://cec.md/files/files/REFERENDUM/Referendum_Chisinau_19_noiembrie_2017/RAPORT_RL_Chisinau_19_1_2017.pdf

În perioada 02–10 noiembrie 2017, CICDE a organizat 39 de seminare de instruire pentru membrii desemnați în cadrul birourilor electorale ale secțiilor de votare, la care au fost prezente 805 persoane din 2903, ceea ce constituie 27,72 % din persoanele invitate la instruire. În diagrama nr. 9 este prezentată informația privind participarea la seminare pe sectoarele municipiului Chișinău.

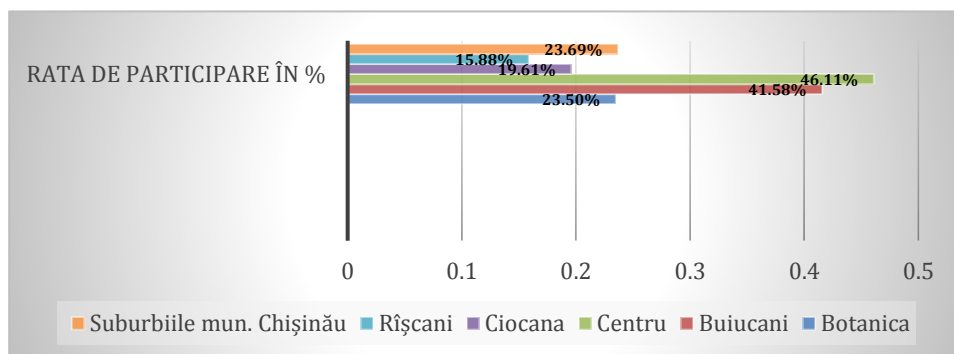

Diagrama nr. 9.
Reprezentarea grafică a ratei de participare a funcționarilor electorali la seminarele de instruire organizate în perioada 02–10 noiembrie 2017 pe fiecare sector al municipiului Chișinău

Analiza prin prisma gender evidențiază că din numărul total de participanți, 192 sunt bărbați și 613 femei, procentual, 23,85 % – bărbați și 76,15 % – femei (vezi diagrama nr. 10).

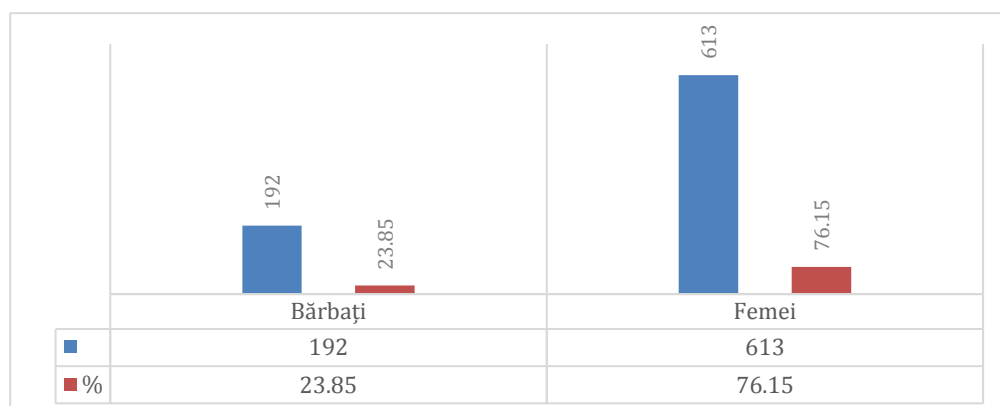

Diagrama nr. 10. Prezența la seminarele de instruire organizate în perioada 02–10 noiembrie prin prisma dimensiunii de gen

Participanții la seminare au fost familiarizați cu responsabilitățile de bază ale BESV până în prețuia alegerilor, lucrul cu listele electorale, responsabilitățile de bază ale BESV în prețuia alegerilor, responsabilitățile de bază ale BESV în ziua alegerilor și după încheierea votării.

Menționăm că cea mai mare provocare în organizarea acestui ciclu de seminare a fost asigurarea prezenței membrilor BESV. Modalitatea de invitare a participanților a fost cea practică pe parcursul ultimelor scrutine – prin intermediul membrilor CECEM responsabili de fiecare sector, cu suportul secretarilor din cadrul preturilor. În acest context, pentru viitor CICDE va identifica soluții practice în vederea asigurării unei rate de prezență mai mari în cadrul seminarelor de instruire a membrilor BESV.

3.4. Instruirea la subiectul „Soluționarea contestațiilor electorale”

În perioada 19–20 octombrie 2017 au fost desfășurate două seminare de instruire cu tema „Soluționarea contestațiilor electorale”, organizate de Comisia de la Veneția în parteneriat cu Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral, Comisia Electorală Centrală și Institutul

Național de Justiție⁸. La primul seminar au participat judecători din cadrul instanțelor naționale de judecată, precum și membrii CEC⁹ (în total 27 de participanți). Al doilea seminar a fost organizat pentru juriștii partidelor politice, dar și pentru membrii Aparatului Comisiei Electorale Centrale (în total 19 participanți).

Seminarele au fost moderate de experții Comisiei de la Veneția: Serhii KALCHENKO și Mirjana LAZAROVA TRAJKOVSKA, care au prezentat standardele internaționale privind soluționarea contestațiilor electorale, dar și practica CtEDO în acest domeniu.

Expertul local Anna CAZACU a prezentat cadrul legal național, precum și exemple de contestații electorale soluționate de organele electorale/instanțele de judecată la ultimele scrutine electorale naționale.

3.5. Instruirea registratorilor RSA

În perioada noiembrie–decembrie 2017 a fost pilotat proiectul de instruire mixtă ce combina instruirea la distanță cu instruirea față în față.

Instruirea la distanță a avut loc în perioada 01–14 noiembrie. 670 de registratori din 865 au parcurs cursul e-learning „Scurt ghid despre RSA pentru registratori”.

În perioada 12–15 decembrie 2017 s-au desfășurat 14 seminare de instruire pentru registratorii responsabili de gestionarea informației din Registrul de Stat al Alegătorilor¹⁰. Din 366 de participanți invitați au fost prezente 307 persoane – registratori cu experiență mică (mai puțin de un an) în actualizarea listelor electorale și registratori care întâmpină dificultăți în exercitarea atribuțiilor.

În premieră a fost propus un formular de înregistrare pentru toți cei care doresc să beneficieze de instruire, ce a permis invitarea participanților direct, prin intermediul adreselor electronice indicate la etapa de înregistrare. A fost utilizată și metoda anterioară de contactare directă prin intermediul administrației publice locale din fiecare raion. În diagrama nr. 11 este prezentată rata procentuală a prezenței la instruirea registratorilor din fiecare raion.

⁸ <https://www.facebook.com/CICDE/photos/pcb.1470764333007464/1470764153007482/?type=3&theater>

⁹ <http://cec.md/index.php?pag=news&id=1047&rid=20835&l=ro>

¹⁰ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1630&l=ro>

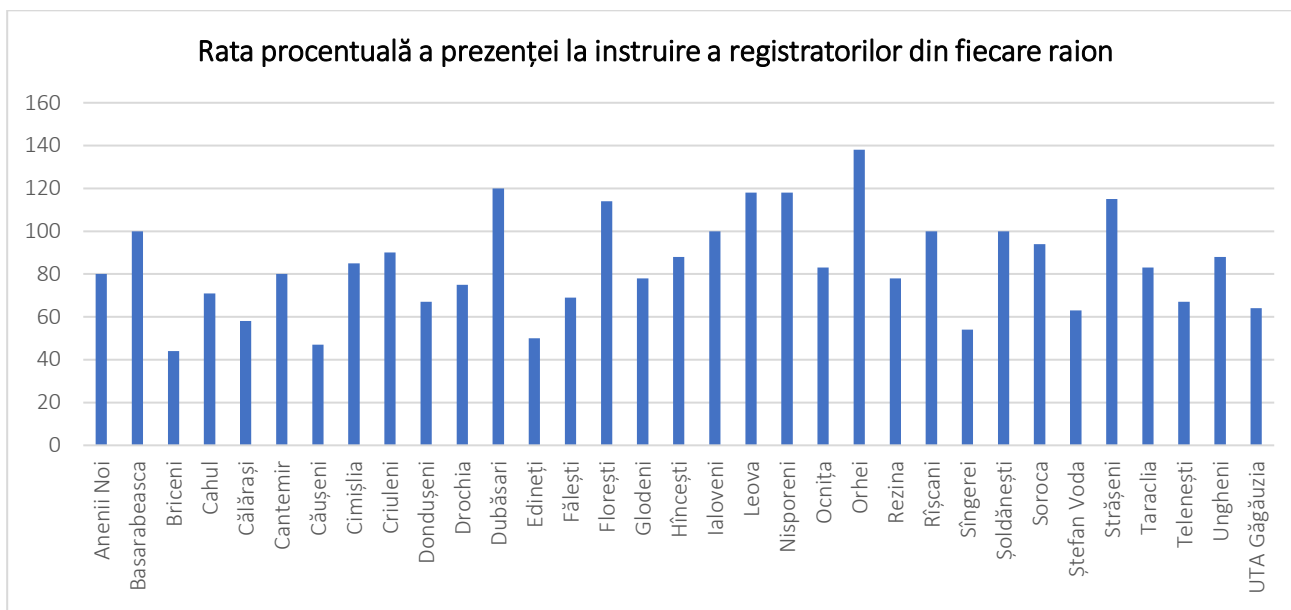

Diagrama nr. 11. Rata procentuală a prezenței la instruirea registratorilor din fiecare raion

În ceea ce privește reprezentarea gender, la seminare au participat 29 de bărbați (09,5 %) și 278 de femei (90,5 %) (vezi diagrama nr. 12).

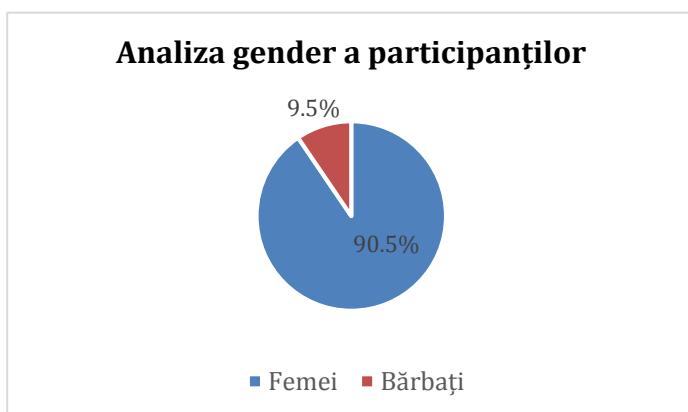

Diagrama nr. 12. Analiza gender a participanților la seminarele pentru registratori

În linii generale, seminarul a fost evaluat pozitiv de către participanți. Per total, analiza cumulată a chestionarelor de evaluare pe toate zilele de seminar a arătat că 93,60 % dintre participanți au afirmat că seminarul a coincis cu așteptările lor și impresia generală despre seminar este

foarte bună și bună. Și metodologia instruirii a fost apreciată înalt – 95,62 % dintre participanți au declarat că aceasta este excelentă, fiind axată pe exerciții practice în RSA.

Obiectiv D: Pregătirea și elaborarea unui portofoliu de produse de instruire cu informație necesară care să fie oferită la nivel național și internațional

Realizarea unui studiu de piață cu scopul de a identifica piețe internaționale potențiale pentru instruirea CICDE și produse de consultanță

În scopul realizării acestui obiectiv, echipa CICDE a realizat următoarele activități:

- analiza necesităților de instruire în domeniul electoral la nivel internațional;
- analiza capacităților interne de oferire a serviciilor de instruire la nivel internațional.

La baza analizei a stat curricula internațională BRIDGE (Building Resources in Democracy, Governance and Elections). În raportul elaborat în baza analizei a fost reflectată necesitatea promovării BRIDGE și mărirea numărului de facilitatori BRIDGE în Moldova.

Obiectiv E: Promovarea și perfecționarea platformei e-learning și sporirea gradului de utilizare a acesteia

1. Elaborarea și perfecționarea cursurilor e-learning

Pe parcursul anului 2017, platforma de instruire la distanță a Centrului de Instruire în Domeniul Electoral a fost completată cu două cursuri noi, în total fiind accesibile pentru public 22 de cursuri pe diferite tematici.

Cele două cursuri elaborate sunt interactive și implică o participare mai activă a utilizatorilor. Primul curs destinat mass-mediei a fost plasat pe platformă la începutul lunii septembrie. La 29 septembrie a avut loc și o prezentare a acestuia, unde au participat reprezentanți ai mass-mediei la nivel național și regional¹¹. Curricula modulului conține cele mai importante aspecte ale procesului electoral din perspectiva mass-mediei, atât generale (ciclul electoral, sistemul electoral, drepturile și responsabilitățile în procesul electoral etc.), cât și specifice (programele cu caracter electoral, dezbaterile electorale, publicitatea electorală etc.). La acest curs, pe parcursul a patru luni, au fost înregistrați 106 utilizatori.

În luna noiembrie a fost plasat pe platformă al doilea curs, intitulat „Scurt ghid despre Registrul de Stat al Alegătorilor pentru Registratori” (persoane responsabile de listele electorale din cadrul administrației publice locale), în vederea familiarizării acestui grup țintă cu principalele prevederi legale privind atribuțiile acestora, dar și cu aspectele tehnice ce vizează funcționalitatea RSA.

Celelalte cursuri au fost actualizate în baza modificărilor aduse cadrului legal și îmbunătățite sub aspect tehnic, având la bază sarcini formulate în urma desfășurării lucrărilor de testare, a propunerilor parvenite din partea utilizatorilor platformei, precum și în baza recomandărilor administratorului platformei e-learning etc.

2. Promovarea platformei e-learning cu scopul de a încuraja utilizarea cursurilor e-learning

Numărul utilizatorilor platformei e-learning a crescut odată cu plasarea cursurilor noi pentru reprezentanții mass-mediei și registratorii RSA. Astfel, a crescut de trei ori numărul de utilizatori înregistrați – de la 260 de utilizatori unici la 870. A crescut și numărul persoanelor înscrise la cursuri – de la 680 la 1874.

Cursul e-learning pentru registratori a fost frecvent utilizat pentru instruire comparativ cu celelalte cursuri, din motiv că parcurgerea lui a constituit prima etapă în cadrul instruirii registratorilor în formatul blended learning (instruirea mixtă care îmbină instruirea la distanță cu seminarele față în față). Instruirea la distanță a avut loc în perioada 01–14 noiembrie, în acest sens funcționând și o linie fierbinte pentru a acorda suport informativ celor care întâmpinau dificultăți în parcurgerea cursului la toate etapele acestuia. Astfel, din cei 865 de registratori, la cursul e-learning s-au înregistrat 701 persoane, rata de accesare fiind de 81 %.

¹¹ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1592&l=ro>

Pentru anul următor, CICDE își propune dezvoltarea în continuare a platformei e-learning prin efectuarea ajustărilor tehnice în vederea sporirii interactivității acesteia, dar și utilizarea cursurilor e-learning în formatul blended learning pentru mai multe grupuri țintă (funcționari electorali, observatori, diasporă etc.).

Obiectiv F: Fortificarea impactului instruirii asupra funcționarilor electorali și altor părți interesate prin îmbunătățirea Codului electoral și unor reglementări în domeniu

Identificarea lacunelor și deficiențelor existente în legislația electorală, elaborarea propunerilor pentru modificarea acesteia și transmiterea lor către CEC

În vederea modificării și completării Codului electoral și a legislației conexe, la inițiativa Comisiei Electorale Centrale a fost creat grupul de lucru interinstituțional din care au făcut parte și reprezentanții Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral. Grupul de lucru s-a întrunit în cadrul a șapte ședințe, fiind discutată oportunitatea operării modificărilor la legislația electorală care vizează organele electorale, finanțarea campaniilor electorale, desemnarea și înregistrarea candidaților, campania electorală, buletinele de vot, examinarea contestațiilor electorale etc. Astfel, ca urmare a activității grupului de lucru, au fost formulate propuneri de modificare și completare la un șir de articole din Codul electoral (cca 19 articole), care urmau să fie transmise spre examinare Ministerului Justiției și organului legislativ.

CICDE a formulat propuneri ce vizează introducerea certificării obligatorii a funcționarilor electorali din cadrul consiliilor electorale de circumscripție electorală, prevedere care ar garanta participarea acestui grup țintă în cadrul seminarelor organizate de CICDE și ar spori gradul de profesionalism al acestor actori electorali în exercitarea atribuțiilor prescrise de lege. Alte sugestii de modificare (24 la număr) au fost formulate ca rezultat al lacunelor identificate în procesul de redactare a materialelor didactice, colectarea sugestiilor de la participanții la seminarele de instruire și din activitatea liniei de informare a alegătorilor.

SCOP 3: Transformarea într-un centru de cercetare de referință la nivel național și internațional

Obiectiv A: Îmbunătățirea bazei de cercetare, elaborării de politici în bază de dovezi, cât și a proceselor de evaluare în cadrul CICDE

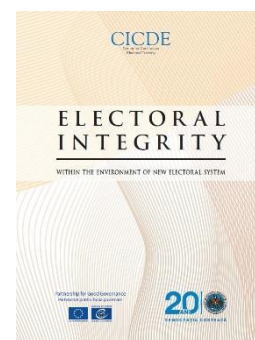
Înregistrând performanțe la capitolul privind oferirea instruirilor în domeniul electoral, pentru CICDE este absolut necesar să-și îmbunătățească capacitățile instituționale prin dezvoltarea componentei de cercetare, acesta fiind unul dintre obiectivele strategice ale instituției. Dezvoltându-și componenta de cercetare, CICDE va putea oferi beneficiarilor săi analize profesionale la diferite aspecte actuale ce vizează domeniul electoral.

În vederea implementării programului de cercetare în cadrul CICDE, instituția și-a propus următoarele obiective:

- Îmbunătățirea capacităților de cercetare ale personalului CICDE.
- Crearea unei biblioteci actualizate cu materiale științifice, iar beneficiarii să aibă acces la aceste resurse, inclusiv la biblioteca on-line.
- Elaborarea și prezentarea primului policy brief în cadrul CICDE.

În perioada septembrie–decembrie, cu suportul financiar al Consiliului European, CICDE a desfășurat un șir de activități menite să realizeze obiectivele trasate.

În vederea îmbunătățirii capacităților de redactare a articolelor științifice, pentru personalul CICDE a fost organizat un workshop privind scrierea academică. Cinci membri ai echipei CICDE și doi formatori au avut oportunitatea de a participa la trei traininguri în cadrul cărora Valeriu Moșneaga, doctor habilitat, profesor universitar, le-a oferit informații utile referitor la scrierea unui articol științific¹². De asemenea, fiecare participant a beneficiat de mentorat din partea dlui profesor în vederea scrierii propriului articol. Astfel, CICDE a publicat prima culegere de articole științifice, numită *Digest electoral*¹³, care poate fi accesată pe site-ul instituției și care va fi distribuită bibliotecilor, universităților, organizațiilor societății civile, partidelor politice etc. Cele mai bune articole au fost publicate în revista Universității de Stat, *Moldoscopia* (nr. 4 (LXXIX), 2017).

Pentru prima dată în istoria CICDE a fost efectuat un studiu care deschide seria cercetărilor analitice: *CICDE Policy Briefs*. Tema primului policy brief este „Integritatea electorală în cadrul noului sistem electoral”. Studiul reprezintă o sinteză analitică a provocărilor cu care se vor confrunta organele electorale din Republica Moldova pe durata implementării reformei electorale și în procesul de pregătire pentru alegerile parlamentare din 2018, și anume: reforma organelor electorale, revizuirea aplicațiilor automatizate, noile prevederi și practici ce vizează înregistrarea candidaților în cursa electorală, monitorizarea finanțării campaniei electorale, procedura de depunere și soluționare a contestațiilor electorale, necesitatea informării și instruirii exhaustive a alegătorilor. Studiul a fost prezentat membrilor Comisiei Electorale Centrale, ai Aparatului CEC și echipei CICDE în cadrul evenimentului de totalizare a

¹² <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1591&l=ro>

¹³ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1198&rid=1628&l=ro>

proiectului¹⁴. Astfel, au fost discutate recomandările și sugestiile incluse în studiu care vor fi luate în considerare la planificarea activității CEC pentru anul 2018. Studiul a fost publicat în limbile română și engleză, este disponibil pe site-ul instituției¹⁵ și va fi distribuit actorilor electorali.

1. Elaborarea unui sistem standardizat de colectare a datelor

În vederea realizării studiilor în domeniul electoral este necesară consultarea/analiza datelor statistice, care să permită formularea concluziilor și, respectiv, emiterea unor recomandări, pentru a conferi utilitate activității de cercetare realizate. În acest sens, pentru echipa CICDE, dar și pentru persoanele interesate să colaboreze cu CICDE în vederea realizării cercetărilor (doctoranzi, masteranzi, actori electorali) sunt puse la dispoziție datele statistice colectate de instituție în urma desfășurării activităților de instruire și educație civică. Modalitatea de colectare și, respectiv, de utilizare a acestor date este descrisă în *Instrucțiunea cu privire la gestionarea informației despre persoanele instruite în cadrul Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral pe lângă Comisia Electorală Centrală*.

2. Îmbunătățirea suportului TIC pentru operarea bibliotecii on-line

Realizând importanța documentării pentru procesul de instruire și cercetare, direcții strategice în activitatea CICDE, la 02 februarie 2017, sub genericul „Republica Moldova – 25 de ani de alegeri democratice”, a fost inaugurată biblioteca Centrului de Instruire în Domeniul Electoral¹⁶.

Biblioteca CICDE este specializată în domeniul electoral: cărți, manuale, ghiduri, reviste din acest domeniu, spațiu pentru lectură, computere cu acces la internet, posibilitate de proiectare a prezentărilor, filmelor etc. – toate sunt puse la dispoziția celor pasionați de alegeri.

În afara fondului de carte, care a fost îmbogățit în cadrul programului de dezvoltare a capacităților de cercetare (septembrie–decembrie) cu 161 de cărți în domeniile electoral, științe politice, comunicare și instruire, CICDE beneficiază și de o bibliotecă on-line specializată. Astfel, doritorii, prin intermediul infrastructurii bibliotecii (calculatoare conectate la internet), pot accesa mii de cărți, reviste, rapoarte, articole care se conțin în bazele de date JSTOR, EBSCO and Routledge Politics on-line.

3. Dezvoltarea și implementarea unor mecanisme eficiente care să includă persoanele cu dizabilități în procesul electoral conform principiului egalității de gen

Pentru realizarea acestui obiectiv a fost efectuată analiza din punct de vedere al accesibilității a paginii web a Centrului de Instruire (www.cicde.md) și a platformei de instruire la distanță e-learning (www.cicde.elearning.md). În cadrul analizei au fost folosite standardele internaționale de accesibilitate a paginilor web. Recomandările elaborate vor fi folosite la

¹⁴ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1629&l=ro>

¹⁵ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1198&rid=1624&l=ro>

¹⁶ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1508&l=ro>

elaborarea caietului de sarcini pentru re-designul paginii web CICDE și îmbunătățirea platformei e-learning.

Obiectiv B: Stabilirea parteneriatelor de durată cu instituții naționale și internaționale

1. Stabilirea parteneriatelor de durată cu instituții naționale și internaționale

Pe parcursul anului 2017 CICDE a stabilit un număr mare de relații de parteneriat cu instituții naționale și internaționale. Unele parteneriate au fost formalizate prin acorduri de colaborare, altele s-au manifestat prin activități realizate în comun.

Acorduri de colaborare au fost semnate cu instituții internaționale și autorități electorale din alte state: Acordul de Colaborare cu International IDEA (aprilie 2017) și semnarea statutului de fondare al organizației internaționale de colaborare în domeniul promovării egalității de gen WEM-International, alături de autoritățile electorale din România, Georgia și Lituania (decembrie 2017).

În vederea realizării anumitor activități, CICDE a colaborat cu Parlamentul RM, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, instituțiile de învățământ secundar și superior, autoritățile locale, Centrul Republican pentru Copii și Tineret ARTICO, Clubul Moldovenesc de Jocuri Intellectuale.

2. Elaborarea unui portofoliu de programe/proiecte care să fie finanțate de donatori externi

În cadrul realizării acestui obiectiv a fost creat programul de promovare a egalității de gen al CICDE (PPEG). Programul constă din activitățile gender CICDE care au fost realizate de instituție în anii precedenți: auditul gender, programul de liderism „Dirijăm împreună”, instruirile BRIDGE cu accent pe gender. Activitățile PPEG au fost propuse spre finanțare donatorilor externi, fiind prezentate în cadrul mesei rotunde cu genericul „Bune practici în promovarea egalității de gen în procesele electorale”, organizată pe data de 17 octombrie 2017 în parteneriat cu Comisia Electorală Centrală, Asociația Internațională a Femeilor din Managementul Electoral (WEM-International).

SCOP 4: Dezvoltarea CICDE în calitate de brand recunoscut și sporirea informării publicului cu privire la democrația participativă

Obiectiv A: Sporirea gradului de informare a funcționarilor electorali și altor grupuri implicate în procesul electoral

1. Realizarea unui studiu pentru a identifica interesele, atitudinile, opiniile și preferințele diferitor grupuri de alegători (tineri, femei, persoane cu dizabilități, grupuri de minorități, mass-media, cetățeni din diasporă etc.)

Procesul de identificare a intereselor, atitudinilor, opiniilor și preferințelor diferitor grupuri sociale este permanentizat de CICDE și realizat prin intermediul chestionarelor de evaluare colectate la fiecare activitate CICDE. Sugestiile și opiniile participanților la activitățile CICDE care au avut loc în anul 2017 (tineri, femei, persoane cu dizabilități, grupuri de minorități, mass-media, cetățeni din diasporă etc.) au fost analizate și se regăsesc în rapoartele pe activități la capitolul „Recomandări”.

2. Organizarea campaniilor de informare și educaționale care să vizeze diverse grupuri țintă de alegători (tineri, femei, persoane cu dizabilități, grupuri de minorități, cetățeni din diasporă etc.) în toate raioanele țării

2.1. Campania de informare și educație civică „Particip! Învăț! Decid!”

Pornind de la ideea formării unui nou model de cetățean, Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral, în colaborare cu Comisia Electorală Centrală, a desfășurat o campanie de informare și educare a cetățenilor privind democrația participativă – modalitățile de implicare a acestora în procesul decizional, cu accent pe aspectele electorale. Campania de informare cu genericul „Particip! Învăț! Decid!” a fost realizată în perioada septembrie–decembrie 2017 în cadrul proiectului „Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente”, implementat de PNUD Moldova cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și al Ambasadei Olandei prin programul MATRA.

În cadrul activităților desfășurate au fost abordate subiecte precum drepturile electorale, administrarea electorală, procedura de vot, transparența alegerilor, accesibilitatea procesului electoral și dimensiunea de gen în cadrul acestuia.

Platforma de discuții electorale EHub

Educația actorilor electorali este un proces continuu, motiv pentru care a fost creată platforma de discuții electorale EHub, care a permis acumularea informațiilor în acest domeniu, analiza diverselor aspecte ale domeniului electoral, printr-un dialog constructiv între reprezentanții diferitor actori electorali.

În perioada 21 septembrie–24 noiembrie au fost organizate cinci ședințe ale platformei de discuții electorale EHub¹⁷ (21 septembrie, 6 octombrie, 10 noiembrie, 17 noiembrie și 24 noiembrie).

Toți participanții la seminare au calificat conținutul discuțiilor cu calificativul *bine* (25 %) și *foarte bine* (75 %). La ședințele EHub au participat reprezentanți ai tuturor actorilor electorali (partide politice, organizațiile societății civile, autorităților publice locale, organizații internaționale, alegători, studenți, elevi, profesori etc.), în total 88 de persoane. Din punct de vedere al genului, balanța se înclină înspre femei, numărul acestora depășind cu 28 % numărul bărbaților: 56 de femei (64 %) și 32 de bărbați (36 %). Tematica ședințelor a fost următoarea:

- „Cum și de ce sunt observate alegerile?”
- „Organele de management electoral și descentralizarea acestora: beneficii și riscuri”
- „Necesitatea și formele instruirii electorale”
- „20 de ani CEC: provocări și perspective”
- „Evoluția legislației electorale în Republica Moldova”

Platforma de discuții electorale a oferit posibilitatea tuturor persoanelor interesate de domeniul electoral, membri și simpatizanți ai partidelor politice, funcționari electorali, alegători și viitori alegători, de a prezenta, discuta și dezbate diferite aspecte ale procesului electoral.

Ultima ședință EHub a fost transmisă live și a avut cca 400 de vizualizări.¹⁸

Jocuri intelectuale cu tematică electorală „Ce? Unde? Când?”

În scopul promovării activităților interactive de cunoaștere și învățare, precum și pentru a cultiva erudiția, cunoștințele din domeniul electoral și al democrației participative, spiritul critic de analiză a diferitor elemente ale procesului electoral, a fost desfășurată o altă activitate menită să pună în discuție tematica electorală – seria de jocuri intelectuale „Ce? Unde? Când?”¹⁹.

„Ce? Unde? Când?” este un joc de echipă în cadrul căruia sunt adresate întrebări la care echipa trebuie să găsească rapid un răspuns. Activitatea a presupus competiția între echipe formate

¹⁷ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1587&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1599&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1612&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1619&l=ro>

¹⁸ <https://www.facebook.com/CICDE/videos/1451462878270943/>

¹⁹ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1588&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1602&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1621&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1622&l=ro>

din cel mult șase jucători, fiecare reprezentând instituții preuniversitare din regiune. Competiția și caracterul interactiv al activității a captivat atenția tinerilor, implicându-i la maxim în proces.

Întrebările au fost din domeniul electoral, atât din practica RM, cât și a altor state. Pentru a organiza aceste activități conform rigorilor pe care le presupune acest joc, a fost asigurată participarea reprezentanților Clubului Moldovenesc de Jocuri Intelectuale din Moldova pentru asistență la formularea întrebărilor, desfășurarea activităților și moderarea acestora.

În perioada 22 septembrie–26 noiembrie au fost organizate șase jocuri de CUC electoral. La aceste activități au participat 346 de tineri, repartizați în 62 de echipe din peste 50 de instituții preuniversitare. Din punctul de vedere al genului, balanța se înclină înspre femei, numărul acestora depășind cu 24 % numărul bărbaților: 215 femei (62 %) și 131 de bărbați (38 %).

Școala electorală de weekend CICDE

În perioada 20 octombrie–5 noiembrie 2017, CICDE a organizat prima ediție a Școlii Electorale de Weekend²⁰ (ȘEW).

ȘEW s-a desfășurat pe parcursul a două weekend-uri prelungite (șase zile) cu un interval de două săptămâni între ele, timp în care participanții au realizat o temă pentru acasă. Per total, cursul a însumat 96 de ore de studiu, dintre care 48 de ore contact direct și 48 de ore lucru individual.

La instruire au participat 19 persoane (12 femei și 7 bărbați), reprezentanți ai aripilor de tineret ale partidelor politice, reprezentanți ai societății civile, precum și alegători tineri interesați/implicați civic.

Obiectivele cursului:

- Prezentarea noului sistem electoral al Republicii Moldova și a modului de funcționare a acestuia.
- Prezentarea rolului și locului diferitor actori electorali în procesul democratic.
- Cunoașterea principiilor de bună practică în materie electorală.
- Luarea în considerare a implicațiilor sistemelor electorale asupra reprezentării diferitor grupuri sociale.
- Implicarea tinerilor în procesul electoral și dezvoltarea abilităților civice ale acestora.

²⁰ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1603&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1609&l=ro>

Modulul a fost conceput și moderat de către formatorii CICDE. Șase sesiuni au fost prezentate de către experți, după cum urmează:

- Alexandru BERLINSCHI, șeful Direcției Management Alegeri, CEC
- Serghei SÂRBU, deputat în Parlamentul Republicii Moldova
- Igor BOȚAN, analist politic, director ADEPT
- Pavel POSTICĂ, director de programe Promo-Lex
- Cristina ZAVATIN, coordonatoare de programe, Centrul pentru Jurnalism Independent
- Andrew Young, directorul reprezentanței Institutului Național Democrat (NDI) în Moldova

Conferința electorală „CICDE open talks”

Conferința electorală „CICDE open talks” a fost un eveniment de anvergură, un nou tip de instruire ce urmărește educarea publicului printr-o metodă neformală, interesantă, inovativă și captivantă. Evenimentul a avut loc în data de 29 noiembrie 2017, la Chișinău, în incinta Centrului de Excelență „Tekwill” și a urmărit abordarea unei game largi de subiecte, alese prin prisma tematicii selectate „Democrația se învață – abordări inovative”, tinerii fiind îndemnați să se implice mai mult în viața societății²¹.

Activitatea a fost organizată și desfășurată în parteneriat cu Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova și cu Parlamentul Republicii Moldova, fapt ce a oferit o vizibilitate mai mare acesteia.

În afară de invitații speciali: Alina RUSSU, președinta CEC; Andrian CANDU, președintele Parlamentului Republicii Moldova; Dafina GERCHEVA, coordonatoare rezidentă a ONU și reprezentantă permanentă PNUD în Moldova; Stephanie CHETRARU, directoare, Programe Democrație și Bună Guvernare, Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID

²¹ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1616&l=ro>
<http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1620&l=ro>

Moldova); Pavel CABACENCO, directorul Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral, au ținut discursuri următoarele persoane:

- Ioana VATAMANU-MĂRGINEANU – elevă, președinte al Senatului elevilor, Liceul Academiei de Științe a Moldovei;
- Mihai ROTARU – student, Universitatea Liberă Internațională din Moldova;
- Elena GOBJILĂ și Victor LISENCO, studenți, Universitatea Agrară de Stat din Moldova;
- Bogdan MOROȘAN – student, Germania (adresare video);
- Natalia ȚURCANU – profesoară, Liceul Teoretic „Dante Alighieri”, Chișinău;
- Natalia DUMINICA – coordonator național, Programul de burse umanistice și drept, Fondul de Educație pentru Romi în Budapesta.

Invitații au fost selectați din rândurile tinerilor și celor care activează în domeniul ce presupune implicarea tinerilor în procesele decizionale, persoane pasionate de ceea ce fac și care, în parte sau împreună, urmăresc scopul de a educa noua generație și întreaga societate în spiritul unei democrații veritabile, totodată fiind un exemplu de implicare a tinerilor în procesele decizionale. Vorbitorii și-au împărtășit ideile, încercând prin exemplul propriu să provoace conversații și să inspire pe alții să catalizeze schimbări în societate, în țară și în întreaga lume.

La conferință au fost invitați toți participanții de la celelalte activități din cadrul campaniei de informare și educare „Particip! Învăță! Decid!” – absolvenții școlii electorale de weekend, participanții la ședințele EHub și participanții CUC (echipele învingătoare din Anenii Noi, Hâncești, Cimișlia, Drochia și Ialoveni). De asemenea a fost lansat un apel public și un eveniment pe rețelele de socializare.

În total, 139 de persoane s-au înregistrat în listele de prezență la acest eveniment. 65.000 de persoane au urmărit evenimentul prin transmisiunea live a conferinței pe canalul Privescu.eu.

Alte materiale

În cadrul campaniei au fost elaborate două video-uri grafice în scopul promovării educației electorale în rândul cetățenilor Republicii Moldova, în special al tinerilor.

În primul spot sunt explicate opțiunile pe care le are un tânăr care a atins majoratul, pentru a motiva tinerii să se implice în procesul electoral, indiferent de rol – concurent electoral, observator, funcționar electoral etc.²² În al doilea spot alegătorilor li se explică unde pot să verifice dacă există numele lor în listele electorale, precum și modalitatea de participare la seminarele de instruire electorală. Populația este îndemnată să solicite orice informație de care are nevoie și pe care o poate găsi cu ușurință în sursele puse la dispoziție de CEC și CICDE.²³ Spoturile au fost promovate pe rețelele de socializare, pe canalele TV, fiind utilizate și în cadrul conferinței electorale „CICDE open talks”.

²² <https://www.youtube.com/watch?v=Yk60WZNkF7M>

²³ https://www.youtube.com/watch?v=MuwbgX_eG6c

De asemenea, a fost elaborată o broșură cu benzi desenate ce prezintă informații despre organele electorale din Republica Moldova – constituire, activitate și rol în alegeri. Publicația are drept scop informarea și educarea alegătorilor și viitorilor alegători, implicarea acestora în activitățile de instruire în domeniul electoral și încurajarea democrației participative.

Această broșură prezintă o modalitate inovativă de educare a publicului: informația este prezentată într-o formă inedită, cele mai importante aspecte ale tematicii abordate fiind ilustrate.²⁴ Materialul a fost realizat de Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral și face parte dintr-o serie de publicații în care vor fi abordate aspecte precum: drepturile electorale, administrarea electorală, procedura de vot, transparența alegerilor, accesibilitatea procesului electoral și dimensiunea de gen în cadrul acestuia. Au fost tipărite 1000 de broșuri, o parte dintre ele fiind distribuite în cadrul conferinței electorale „CICDE open talks”, altele urmând să fie distribuite instituțiilor de învățământ și bibliotecilor publice.

2.2. Linia de informare a alegătorilor

În perioada 08–22 noiembrie 2017, în contextul campaniei de informare a alegătorilor în vederea organizării și desfășurării referendumului local privind revocarea primarului general al municipiului Chișinău, Dorin Chirtoacă, și alegerilor locale noi a primarilor în zece localități, la data de 19 noiembrie 2017, CICDE a organizat o linie telefonică destinată să ofere suport informațional alegătorilor și subiecților implicați în procesul electoral²⁵. Zilnic, șase operatori au efectuat apeluri de la/către operatori/funcționari electorali și alegători, iar în ziua referendumului, 15–17 operatori (în două runde). Numărul total de apeluri în perioada de referință (08.11–22.11) este redat în diagrama nr. 13.

Total apeluri linia de informare în perioada 08–22.11.2017

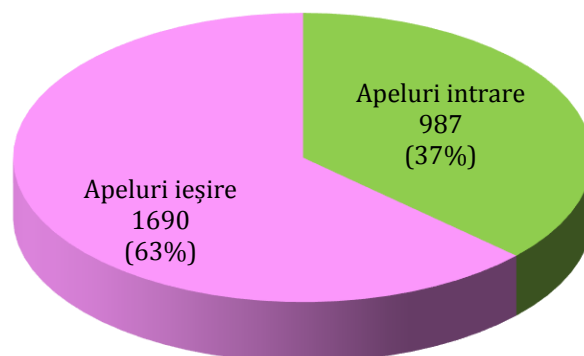

Diagrama nr. 13. Evidența apelurilor telefonice de intrare și ieșire către/de la linia telefonică de informare în perioada 08–22 noiembrie 2017

Cele mai multe apeluri de ieșire s-au înregistrat la data de 10 noiembrie 2017. În această zi, operatorii liniei de informare au efectuat apeluri de ieșire către operatorii BESV, invitându-i la instruire. Un număr mare de apeluri de ieșire a fost înregistrat pe 18.11 – ziua testării sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri” și, respectiv, pe 19.11.2017 – ziua referendumului (vezi graficul nr. 14).

²⁴ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1198&rid=1623&l=ro>

²⁵ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1611&l=ro>

Dinamica zilnică a apelurilor de ieșire

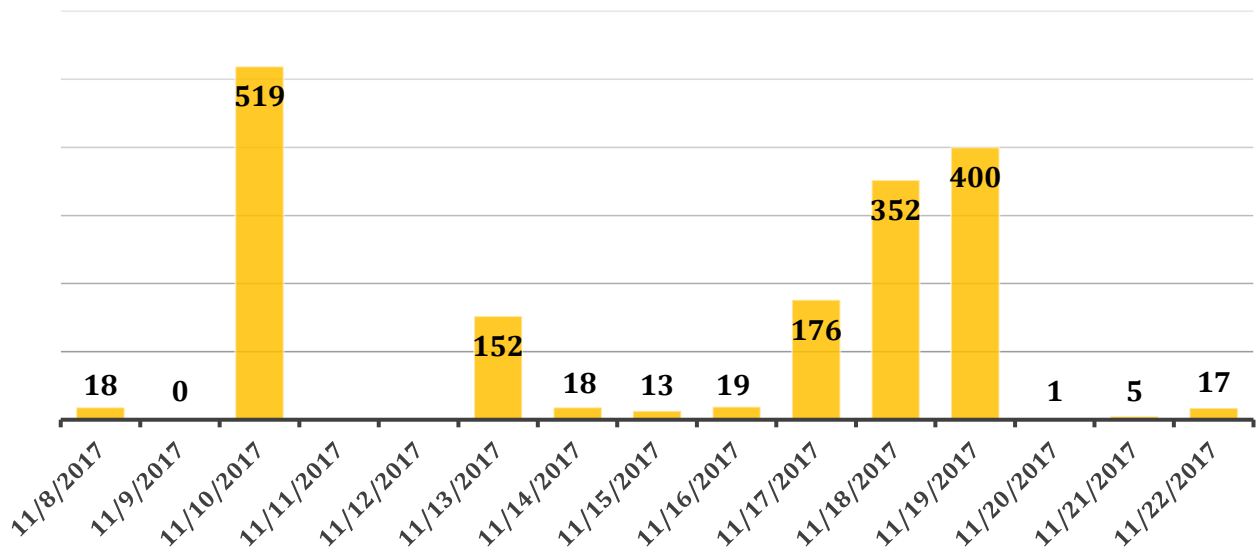

Diagrama nr. 14. Evidența apelurilor telefonice de intrare și ieșire către/de la linia telefonică de informare în perioada 08–22 noiembrie 2017

În prezilele alegerilor, cele mai multe sunete vizau întrebări de la alegători despre procedura de votare, dar și de la membrii BESV în legătură cu lucrul cu listele electorale.

Dinamica zilnică a apelurilor de intrare

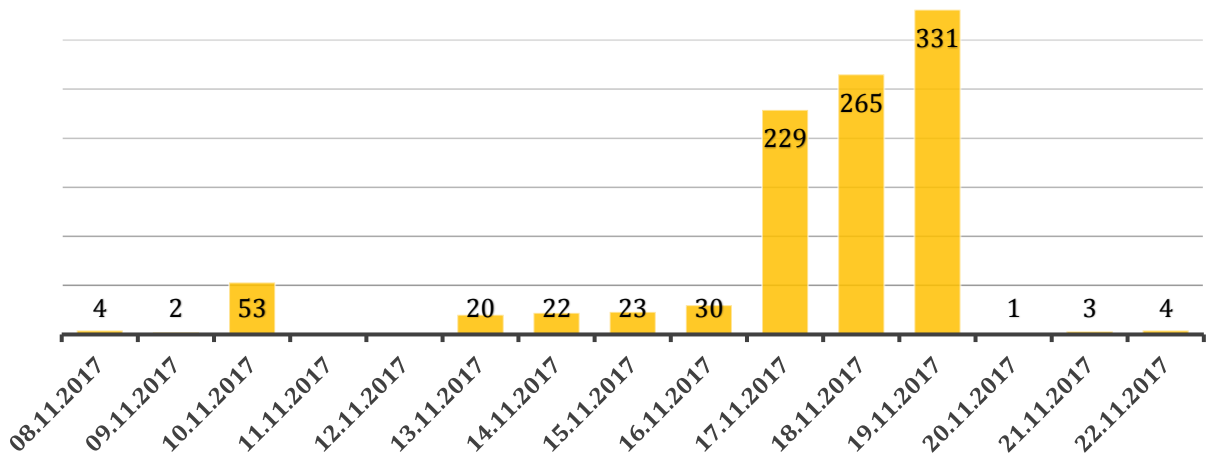

Diagrama nr. 15. Dinamica zilnică a apelurilor de intrare la linia telefonică de informare în perioada 08–22 noiembrie 2017

În total, linia de informare a prelucrat 2677 de apeluri și a îndeplinit 696 de tichete. Cele mai multe întrebări au vizat informații despre conexiunea la sistem – 149 de apeluri (conectarea cu modemele Moldcell, Moldtelecom, Orange), despre secția de votare la care votează alegătorul – 120, precum și alte subiecte prezentate în diagrama nr. 16.

Tematica apelurilor la linia de informare 08-22.11.17

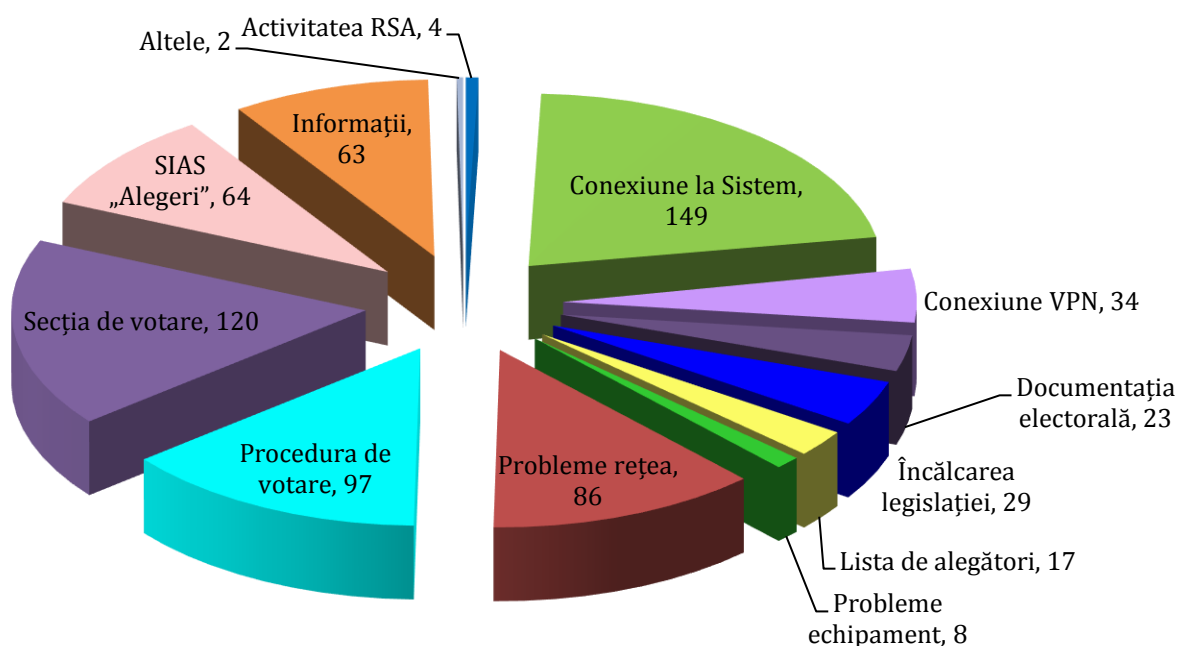
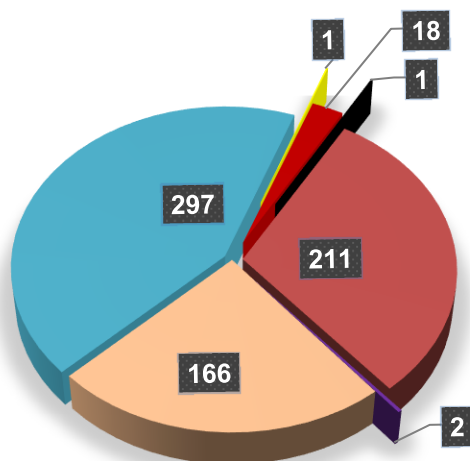

Diagrama nr. 16. Tematica detaliată a apelurilor telefonice de intrare la linia de informare în perioada 08-22 noiembrie 2017

Analiza apelurilor după categoria de solicitanți denotă că cele mai multe adresări au fost de la/către operatorii BESV (297) și de la cetățeni (211) (vezi diagrama nr. 17).

Analiza grafică după categorie

■ Altele ■ Cetățean ■ Observator ■ Membru BESV ■ Operator BESV ■ Operator CECE ■ Registrator RSA

Diagrama nr. 17. Analiza apelurilor telefonice după categorie

Din perspectiva de gen, cele mai active au fost femeile (peste 60 % dintre apeluri), aceasta fiind de fapt și o reflectare a dezechilibrului de gen existent la nivel de funcționari electorali.

Analiza grafică după gen

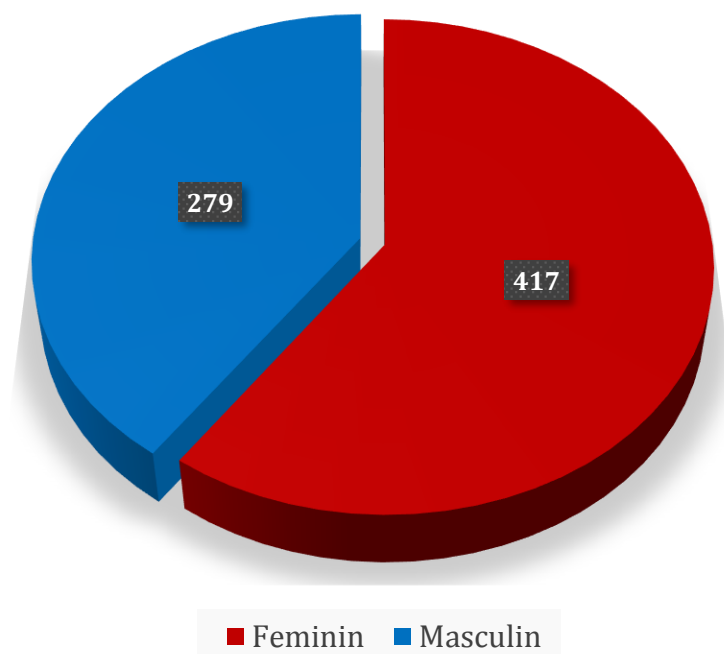

Diagrama nr. 18. Raportul gender pe apelanți în perioada 08–22 noiembrie 2017

2.3. Activități de educație civică

Pe 22 mai 2017, în incinta Parlamentului, a avut loc atelierul de lucru pentru tineri „Simularea procesului de vot”, organizat de CICDE, în parteneriat cu Parlamentul Republicii Moldova și Comisia Electorală Centrală. Evenimentul a avut loc în contextul Zilelor Parlamentului, în perioada 21–23 mai 2017. Tinerii au avut posibilitatea să participe la o activitate de simulare a zilei alegerilor. Participanții au exersat roluri de alegători, observatori și funcționari ai organelor electorale. Aceștia au fost îndemnați să fie alegători conștienți, informați și documentați pentru a lua decizii corecte²⁶.

La 10 iulie 2017, un grup de tineri ai Academiei de business pentru copii și adolescenți „Prospera” a efectuat o vizită de studiu la CICDE și CEC²⁷.

În sala de ședințe a CEC, tinerii au participat la o sesiune de informare privind rolul alegerilor într-o societate democratică și aspectele practice ale procesului de vot. Pentru a putea pune în practică cunoștințele acumulate, participanții au fost implicați într-un exercițiu de simulare a

²⁶ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1550&l=ro>

²⁷ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1573&l=ro>

procesului de vot, aceștia devenind pentru o zi alegători și funcționari electorali. După ce au fost prezentate și simulate cele mai des întâlnite situații din ziua alegerilor, tinerii și-au testat cunoștințele în cadrul unui joc cu întrebări din domeniul electoral.

Pe 22 iunie, CICDE a organizat un seminar de instruire în incinta Centrului Republican pentru Copii și Tineret „ARTICO”. 27 de tineri au făcut cunoștință cu diferite regimuri de guvernare prin intermediul unor activități educative nonformale și s-au pronunțat asupra acestora. Seminarul a antrenat copiii în jocuri care le-au permis să formuleze concluzii privind alegerile, democrația și să contureze profilul cetățeanului activ și implicat în procesele decizionale.

Instruirea a fost organizată în cadrul programului educațional de vară „Academia TA” desfășurat de ARTICO²⁸.

La 7 iulie, 50 de tineri cu vârsta cuprinsă între 15 și 20 de ani au participat la un atelier de lucru – „Simularea procesului de vot”. Participanții au jucat atât rolurile funcționarilor electorali, cât și ale alegătorilor, fiind puși în diferite situații specifice zilei alegerilor.

Totodată, reprezentanții CICDE au pregătit o prezentare cu tema „O zi din viața unui funcționar electoral”, prin care au încercat să explice că procesul electoral este foarte complex, iar pentru a vota în ziua alegerilor este nevoie de mult efort din partea organelor de management electoral. Atelierul a avut loc în cadrul Taberei de Vară de Jocuri Intellectuale, eveniment organizat de Clubul Moldovenesc de Jocuri Intellectuale²⁹.

Totodată, reprezentanții CICDE au

De Ziua Internațională a Democrației, CICDE a ajutat tinerii să facă primii pași în viața de

alegător. Astfel, pe data de 14 septembrie, CICDE a fost gazda unei vizite de studiu efectuată de elevii clasei a VI-a B de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din Chișinău. Tinerii au participat la o lecție de educație civică, în cadrul căreia, prin activități interactive, formatorii CICDE le-au explicat acestora principiile generale și importanța participării la vot³⁰.

²⁸ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1560&l=ro>

²⁹ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1564&l=ro>

³⁰ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1583&l=ro>

La 15 septembrie, CEC și CICDE, împreună cu alte 12 autorități publice, au dat curs invitației Parlamentului Republicii Moldova de a celebra Ziua Internațională a Democrației, participând la o expoziție și la alte activități de informare în cadrul Zilei Ușilor Deschise la Parlament. CEC și CICDE au expus o colecție de publicații pentru oaspeții prezenți la eveniment și au distribuit pliante cu informații utile. Circa 100 de copii care au vizitat Parlamentul au participat la o loterie electorală. Acțiunea a avut ca obiectiv familiarizarea tinerilor cu diverse aspecte legate de activitatea CEC și CICDE, precum și conștientizarea importanței alegerilor.

Obiectiv B: Dezvoltarea și menținerea relațiilor cu funcționarii electorali, funcționarii administrației publice locale, formatorii și partenerii

1. Elaborarea planului de comunicare care să vizeze în mod special funcționarii electorali, funcționarii administrației publice locale, formatorii și partenerii de dezvoltare

Planul anual de comunicare pentru anul 2017 a fost elaborat fiind axat pe funcționarii electorali, administrația publică locală, formatorii și partenerii de dezvoltare. În acest scop au fost stabilite mai multe obiective specifice, care au fost realizate:

a) Sporirea vizibilității programului de masterat „Management Politic și Electoral” prin informarea a cel puțin 5000 de persoane. În acest sens au fost tipărite și distribuite 1000 de semne de carte și 1000 de broșuri cu informații despre programul de masterat. De asemenea, au fost transmise peste 5000 de e-mail-uri tuturor grupurilor de participanți la seminarele de instruire CICDE, a fost actualizată pagina electronică a programului (www.masterat.cicde.md) și au fost realizate mai multe postări pe rețelele de socializare, care au adunat peste 10 000 de vizualizări.

b) Stabilirea și consolidarea relațiilor cu mediul ONG-urilor și autorităților publice (patru evenimente organizate în parteneriat). Au avut loc o serie de evenimente în cadrul campaniei de educație civică – cinci runde de jocuri intelectuale „Ce? Unde? Când?”, în parteneriat cu cinci direcții raionale/municipale de învățământ (Anenii Noi, Cimișlia, Drochia, Hâncești și Chișinău) și Clubul Moldovenesc de Jocuri Intelectuale. Au fost organizate șase ședințe ale HUB-ului electoral al CICDE și o școală electorală de weekend, care a implicat mai multe ONG-uri și autorități publice precum ADEPT, Promo LEX, Comisia Electorală Centrală, Parlamentul Republicii Moldova, Centrul pentru Jurnalism Independent etc. Campania s-a finalizat cu o conferință – „Democrația se învață – abordări inovative”, organizată în parteneriat cu Parlamentul RM și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și cu participarea Universității Agrare de Stat din Moldova, Universității Libere Internaționale din Moldova, Liceului Academiei de Științe din Moldova.

c) Promovarea platformei e-learning pe rețelele de socializare și în cadrul activităților organizate. În vederea atingerii acestui obiectiv, pe site-ul instituției au fost plasate peste zece articole, fiind distribuite și pe rețelele de socializare. Aceasta a dus la creșterea numărului de utilizatori înregistrați – de la 260 de utilizatori unici la 870, dar și a numărului de persoane înscrise la cursuri – de la 680 la 1874.

d) Implicarea formatorilor CICDE în activitățile de comunicare. În toate activitățile organizate au fost implicați formatorii CICDE – peste 20 de persoane care au dat curs invitației în funcție de interesul manifestat pentru anumite evenimente.

În vederea implementării planului de comunicare, au fost desfășurate următoarele activități:

- Au fost realizate cel puțin 10 comunicate de presă, numărul de preluări fiind mai mare de 20.
- A fost asigurată promovarea on-line a activității CICDE prin intermediul articolelor de presă, spoturilor video, materialelor publicitare. Toate activitățile instituției sunt reflectate în articole de presă, pe site-ul www.cicde.md și pe toate canalele de socializare disponibile (Facebook, Odnoklassniki, Twitter, Instagram). A fost elaborat primul newsletter al CICDE, care a fost transmis pe e-mail tuturor persoanelor instruite de CICDE.
- Au fost elaborate și distribuite materiale de promovare în cadrul campaniei de informare „Particip! Învăț! Decid”.
- A fost editată prima ediție a revistei *Digest Electoral*, ce conține articole ale căror autori sunt membrii echipei CICDE.

Obiectiv C: Fortificarea funcției de comunicare a CICDE și îmbunătățirea identității brandului

1. *Consolidarea și îmbunătățirea utilizării rețelelor de socializare și a conținutului web-site-urilor în trei limbi*

Conform datelor înregistrate de Google Analytics, numărul de vizitatori ai site-ului www.cicde.md a crescut cu 100 %, de la 5 344 în 2016 la 10 900 în 2017 (obiectivul de 20 % fiind depășit de cinci ori).

Pe 01.01.2017, pagina de Facebook a CICDE era apreciată de 2202 persoane, iar la data de 31 decembrie 2017 – de 2828, ceea ce presupune o creștere de 28,5 % (obiectivul de 10 % fiind depășit de aproape trei ori).

SCOP 5: Atragerea și menținerea unei echipe profesioniste

Obiectiv A: Consolidarea capacității instituționale a CICDE

1. Elaborarea planului anual de perfecționare profesională a personalului

În urma identificării necesităților de instruire a angajaților CICDE au fost planificate activități de perfecționare profesională. Astfel, membrii echipei CICDE au participat la seminare de instruire conform domeniului de competență (seminare privind evidența contabilă, achiziții publice, tehnologii informaționale în domeniul electoral etc.), dar și la seminare privind subiecte de interes general, cum ar fi comunicarea, dimensiunea de gen etc.

2. Elaborarea ghidului noului angajat în cadrul CICDE

Ghidul noului angajat al CICDE cuprinde o sinteză a reglementărilor interne, dar și o descriere detaliată a direcțiilor de activitate ale Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral. Acest ghid este util atât persoanelor care fac parte din statele de personal, cât și persoanelor care activează la CICDE pe o perioadă determinată în calitate de formatori, coordonatori, operatori de calculator etc.

Obiectiv B: Formarea unei rețele stabile de formatori calificați

1. Îmbunătățirea procesului de recrutare și selectare a formatorilor

Pentru anul 2017, nefiind planificate și, respectiv, desfășurate scrutine naționale, ceea ce ar necesita recrutarea unui număr suplimentar de formatori față de cel existent, CICDE a decis organizarea unui nou proces de recrutare și selectare a formatorilor în anul 2018, când se planifică desfășurarea alegerilor parlamentare (trimestrul II). Activitatea CICDE în realizarea acestei acțiuni s-a limitat la identificarea unor noi principii și criterii de selectare a potențialilor formatori.

2. Implementarea programului de acreditare a formatorilor

Din aceleași rațiuni expuse mai sus, în 2018 va fi aplicat programul de acreditare a formatorilor care deja activează și fac parte din echipa de formatori a Centrului de Instruire în Domeniul Electoral, dar care se referă și la cei care vor fi încadrați în urma organizării unui nou seminar de formare a formatorilor.

3. Elaborarea planului de dezvoltare profesională pentru formatori

În anul 2017, CICDE și-a stabilit ca obiectiv fortificarea echipei de formatori a CICDE, prin dezvoltarea profesională a membrilor săi. Astfel, în acest sens au fost organizate seminare de formare de formatori de două tipuri: *cu caracter general*, în special referitor la organizarea și desfășurarea referendumurilor, și *tematice*, înainte de desfășurarea unui ciclu de seminare (instruirea la subiectul „Introducere în sisteme electorale comparate”, alegeri locale noi în două runde, referendum local). De asemenea, în anul 2017 a fost creat clubul facilitatorilor BRIDGE

în cadrul CICDE³¹, al cărui scop este instruirea continuă a formatorilor prin testarea diferitor module tematice BRIDGE.

4. Fortificarea și lărgirea echipei de formatori profesioniști

Fortificarea echipei de formatori profesioniști s-a realizat prin îmbunătățirea aptitudinilor de predare, prin participarea la seminarele de instruire atât în calitate de formatori, cât și în calitate de participanți (dezvoltare profesională), precum și prin implicarea în toate activitățile de informare și educație civică organizate de CICDE pe parcursul anului 2017.

Obiectiv C: Îmbunătățirea stabilității financiare prin colectarea de fonduri și autofinanțare

Elaborarea unui program pentru colectarea de fonduri

Procesul de colectare a fondurilor pentru activitățile CICDE poartă un caracter permanent. Pe parcursul anului 2017, CICDE a elaborat și a transmis spre finanțare propunerile de proiecte următorilor finanțatori: Fondul Canadian de Inițiative Locale (CFLI), Consiliul Europei și Comisia Europeană. Două proiecte au fost acceptate și finanțate în vederea implementării acestora.

Proiectul „Consolidarea capacităților de cercetare ale CICDE” finanțat de Consiliul Europei a fost realizat cu succes în anul 2017. Proiectul finanțat de Comisia Europeană „Level Up: finanțarea politică cu integritate” va fi implementat de CICDE în parteneriat cu International IDEA în perioada 2018–2019.

Obiectiv D: Consolidarea poziției CICDE la nivel național, regional și internațional

1. Elaborarea planului anual de participare la conferințe, evenimente și misiuni de observatori la nivel național și internațional

Planul anual stabilește minimum de evenimente, conferințe, misiuni de observare, la nivel național și internațional, în cadrul cărora umează să participe reprezentanții Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral, fiind luat în considerare domeniul de activitate și caracterul previzibil al evenimentului. De asemenea, acest plan permite o bugetare mai eficientă a resurselor financiare ale CICDE, precum și o viziune clară asupra activităților de comunicare.

Pe parcursul anului 2017, reprezentanții CICDE au participat la mai multe evenimente (atât la cele prevăzute inițial în plan, cât și în afara lui).

Evenimente desfășurate în RM

- 26 ianuarie 2017 – masă rotundă cu tema „Radiografia și evaluarea alegerilor directe ale Președintelui Republicii Moldova din 30 octombrie 2016. Concluzii postelectorale”, organizată de Asociația Obștească „Promo-LEX”, în cadrul căreia a fost prezentat *Raportul final al Misiunii de Observare a Alegerilor prezidențiale*³².

³¹ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1578&l=ro>

³² <http://cec.md/index.php?pag=news&id=1047&rid=19023&l=ro>

- 16–17 februarie 2017 – conferința postelectorală „Alegeri prezidențiale în Republica Moldova 2016: analiză, concluzii, recomandări și pași de urmat”, organizată de Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova în colaborare și cu suportul Consiliului Europei în perioada 16–17 februarie 2017³³. Conferința a avut drept scop analiza modului de organizare și desfășurare a alegerilor prezidențiale din 2016 și a vizat mai multe aspecte ale procesului electoral: perfecționarea cadrului legal electoral; votarea peste hotare; informarea alegătorilor și campanii de sensibilizare; transparența finanțării activității grupurilor de inițiativă și a campaniei electorale, instruirea subiecților electorali etc. Evenimentul a reunit experți naționali și internaționali care au făcut parte din misiunile de observare a scrutinului, judecători, funcționari electorali, reprezentanți ai autorităților publice locale și centrale, ai concurenților electorali, ai instituțiilor mass-media, ai societății civile, precum și parteneri de dezvoltare ai Comisiei Electorale Centrale.
- 20 iulie 2017 – dezbateri publice despre principiile de protecție a datelor cu caracter personal din domeniul electoral, organizate de către Centrul de Investigații Jurnalistice și cu participarea reprezentanților Comisiei Electorale Centrale, ai Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, dar și ai mass-mediei și ai societății civile.
- 26 septembrie 2017 – masă rotundă cu tema „Rolul statului în asigurarea drepturilor electorale ale persoanelor cu dizabilități”, organizată de Filiala din Chișinău a Institutului Internațional de monitorizare a dezvoltării democrației, parlamentarismului și respectării drepturilor electorale ale cetățenilor statelor membre ale Adunării Interparlamentare a CSI (IIMDD AIP CSI) în parteneriat cu CEC, Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova, Academia de Științe a Moldovei, Institutul de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe, Asociația Sociologilor și Demografilor din Republica Moldova³⁴.
- 26 septembrie 2017 – prezentarea Studiului regional privind reprezentarea politică a femeilor în țările din cadrul Parteneriatului Estic³⁵. Evenimentul a fost găzduit de Parlamentul Republicii Moldova și organizat de Consiliul Europei în colaborare cu Comisia Electorală Centrală, CICDE și Platforma pentru egalitate de gen.
- 16 octombrie 2017 – conferința internațională dedicată celebrării celor 20 de ani de activitate permanentă a Comisiei Electorale Centrale. La eveniment au participat cca 300 de persoane – actuali și foști funcționari și membri CEC, ex-membri ai consiliilor electorale de circumscripție, reprezentanți ai CICDE, ai autorităților publice din RM, ai organizațiilor internaționale, ai misiunilor diplomatice acreditate la Chișinău și reprezentanți din partea a nouă autorități electorale din străinătate.
- 7 decembrie 2017 – evenimentul de lansare în Republica Moldova a ghidului *Prevenirea violenței împotriva femeilor implicate în procesul electoral*, eveniment organizat de PNUD Moldova în colaborare cu CEC și CICDE. Activitatea s-a desfășurat în cadrul Campaniei Organizației Națiunilor Unite „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”³⁶.
- 15 decembrie – conferința „Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova: lecții învățate în statele membre la Parteneriatul Estic”, organizată de Fundația Konrad-Adenauer-Stiftung, Fundația Friedrich-Ebert-Stiftung, Institutul Internațional pentru Democrație și Asistență (IDEA) în cadrul Programului Comun al Uniunii Europene și Consiliului Europei „Parteneriat pentru Buna Guvernare”.

³³ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1513&l=ro>

³⁴ <http://cec.md/index.php?pag=news&id=1047&rid=20702&l=ro>

³⁵ <http://cicde.md/index.php?pag=news&id=1063&rid=1590&l=ro>

³⁶ <http://cec.md/index.php?pag=news&id=1047&rid=21295&l=ro>

Evenimente desfășurate în străinătate

- 2 aprilie 2017 – obsevarea alegerilor parlamentare din Republica Armenia. Ca răspuns la invitația Comisiei Electorale Centrale a Republicii Armenia, reprezentantul CICDE a participat în cadrul misiunii de observare a alegerilor Adunării Naționale a Republicii Armenia.
- 15–17 mai – cea de-a XIV-a conferință a autorităților de management electoral cu tema „Autorități electorale funcționale pentru alegeri democratice”, desfășurată la Sankt Petersburg, Federația Rusă. Evenimentul a fost organizat în colaborare cu Comisia Electorală Centrală a Federației Ruse și Adunarea Interparlamentară a CSI. La conferință au participat peste 130 de reprezentanți ai autorităților electorale din cca 30 de state, reprezentanți ai peste 10 organizații internaționale, reprezentanți ai autorităților publice din Federația Rusă implicate în organizarea alegerilor, academicieni, experți, cercetători, profesori universitari.

2. Elaborarea planului anual pentru organizarea conferințelor/eventimentelor naționale/internaționale găzduite de CICDE în parteneriat cu CEC

În anul 2017, Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral a organizat două conferințe:

- Conferința electorală „CICDE open talks”, care a avut loc pe data de 29 noiembrie 2017 și a reprezentat evenimentul de totalizare a campaniei de informare și educare „Particip! Învăț! Decid!”. Evenimentul a fost organizat în parteneriat cu Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova, Parlamentul Republicii Moldova și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (în cadrul proiectului „Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente”)³⁷.
- Masa rotundă cu genericul „Bune practici în promovarea egalității de gen în procesele electorale”, organizată pe data de 17 octombrie 2017 în parteneriat cu Comisia Electorală Centrală, Asociația Internațională a Femeilor din Managementul Electoral (WEM-International), cu susținerea Programului ONU „Femeile în Politică”, implementat de Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women) și Programul Națiunilor Unite pentru

Dezvoltare (PNUD) cu sprijinul financiar al Guvernului Suediei. În cadrul evenimentului, reprezentanții autorităților electorale, experți electorali și-au împărtășit experiența privind respectarea cotei de gen în diferite sisteme electorale, instruirea și educația civică, finanțarea politică și egalitatea de gen în procesele electorale. Masa rotundă s-a încheiat cu o prezentare despre progresele și pașii de urmat ai Asociației Internaționale a Femeilor din Managementul Electoral (WEM-International), inițiată în septembrie 2015. Scopul Asociației este de a mobiliza instituțiile de management electoral din țările membre să traseze și să implementeze angajamente reale în domeniul egalității de gen, să promoveze șanse egale de accesare la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică a ambelor genuri.

³⁷ Mai multe detalii se conțin la secțiunea 2.1. *Campania de informare și educație civică „Particip! Învăț! Decid!”* (activitatea nr. 4).

